

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin sidosryhmätoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia

Veera Tuhkala

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

11/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Veera Tuhkala	Sivumäärä 44
Työn nimi Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin sidosryhmätoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia	
Ohjaavat opettajat Hannu Sirkkilä ja Molla Walamies	
Työn tilaaja ja työelämäohjaaja Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri ry/ Pohjoismainen tiedotustoimisto, Maija Keskinen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö käsittelee pohjoismaista kulttuuria ja pohjoismaista identiteettiä Keski-Suomen alueella, jossa kaksikielisyys ja pohjoismaat – suuntautuneisuus jäävät taka-alalle verraten esimerkiksi Suomen rannikkoalueisiin. En uskonut, että kyseisen kulttuurin osan eteen on tuotettu paljoakaan opinnäytetyömateriaalia näissä osin Suomea ja vaikka pohjoismaisella kulttuurilla on hyvä leima, ei keskustelu sen ympärillä ole tiivistä. Tilaajana toimii Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri, sekä samoissa tiloissa toimiva Pohjoismainen tiedotustoimisto Jyväskylässä. Tarve työlle ilmeni oman harjoittelujaksoni aikana ja yhdessä toiminnanjohtaja Maija Keskinen kanssa työ ohjautui kohti nykyistä sisältöään.</p> <p>Työn teoriaosuus alkaa suomalaisen järjestökentän ja siinä tapahtuneiden muutosten tarkastelulla. Esittelen opinnäytetyössä Pohjola-Nordenia järjestönä, arkipäiväistä toimintaa, sekä havaitsemiani kehityskohteita toimintakulttuurissa, visuaalisessa ilmeessä, kulttuurituotannossa ja etenkin sidosryhmätoiminnassa. Prosessin tietopohjan keräämiseksi toteutettiin reilut 200 henkilöä tavoittanut kysely, joka sisälsi osioita oman pohjoismaisen identiteetin käsityksestä, innokkuudesta ottaa osaa teematapahtumiin, mielikuvia ja ennakkoluuloja Pohjola-Nordenista järjestönä, sekä mielipiteitä järjestön brändiin vaikuttavista tekijöistä. Laadullisen tutkimuksen ominaisuudessa toteutettiin teemahaastattelut yhdelle nuorelle pohjoismaa-aktiiville, sekä kahdelle potentiaaliselle sidosryhmälle. Asiantuntijahenkilön avulla pyrittiin saamaan ideoita parempaa tulevaisuutta varten ja sidosryhmien yhteyshenkilöiden kanssa pohdittiin konkreettisia tuotantoideoita tulevaisuudelle.</p> <p>Sidosryhmäsuunnitelmat kirjoitin Arktisen Upeeta - pohjoismaisen elokuvan festivaalin, sekä Jelmury:n eli Jyväskylän elävän musiikin yhdistyksen kanssa toteutettaviksi. Arktisen Upeeta - festivaalin kanssa kaksi pilottiprojektia laitettiin käyntiin jo opinnäytetyöprosessin aikana. Pyrin tuottamaan helposti luettava sisältöjä ja vaikka työ muistuttaa tapaustutkimusta, on toimintamalleja mahdollista monistaa ja muunnella useaan käyttökohteeseen.</p>	
Asiasanat Pohjola, identiteetti, elokuva, musiikki, Pohjola-Norden, Pohjoismainen tiedotustoimisto	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Cultural Management

ABSTRACT

Author Veera Tuhkala	Number of Pages 44
Title Collaboration strategies for Pohjola-Norden Middle Finland´s district	
Supervisors Hannu Sirkkilä and Molla Walamies	
Subscriber and Mentor Pohjola-Norden Middle Finland´s district, Maija Keskinen	
Abstract <p>This thesis is about Nordic culture and identity in Middle Finland where bilingualism and Nordic preference stays on the background compared to South- and West-Coast areas. I thought that there wouldn't exist that much thesis research from this topic and even if Nordic culture has a good reputation, there is a lack of every day discussions and events around this. The subscriber of this piece is Pohjola-Norden Middle Finland´s district and Nordic information office in Jyväskylä. I found the absolute first need to this work during my internship but the final form of the thesis I discussed with my mentor Maija Keskinen.</p> <p>The theory part of the work begins with history and changes of the finnish association field. I am telling about Pohjola-Norden as an organization and thinking of its defects in visual identity, culture production and actions. To collect the needed material I made an open inquiry for approximately 200 people. The questions discussed about Nordic identity, eagerness to take part into Nordic events, images and stereotypes about Pohjola-Norden as an organization and opinions about brand building. In qualitative study part I interviewed one, young, Nordic active to find the development sites for future. I also interviewed two potential organizations to work with and asked them about hopes, fears and concrete event ideas to work with.</p> <p>Cooperation strategies are for Arctic Heat – Nordic film festival and for Jelmury – association for live music in Jyväskylä. With Arctic Heat we began a couple of small pilot projects already during the thesis process. I tried my best to produce easy reading text and even if the thesis seems to be almost case study, it is possible to copy and develop ideas for different kinds of actions and events.</p>	
Keywords North, Identity, Movies, Music, Pohjola-Norden, Nordic Information Office	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 YHDISTYSTOIMINTA	6
2.1 Yhdistystoiminnan yhteiskunnallinen merkitys	7
2.2 Yhdistyksen elinkaari ja jäsenistö	9
2.3 Sidosryhmätoiminta	11
3 POHJOLA-NORDENIN KESKI-SUOMEN PIIRI RY	12
3.1 Pohjola-Nordenin historia ja muutokset	12
3.2 Toiminta Keski-Suomessa	14
3.3 Toiminnan ongelmat	16
4 AINEISTONHANKINTA	19
4.1 Tutkimusmenetelmät ja toteutus	20
4.2 Kyselyn tulokset	22
4.3 Haastattelujen tulokset	27
4.4 Tulosten analysointi	28
5 SIDOSRYHMÄTOIMINTASUUNNITELMA	29
5.1 Jelmu Ry: Tanssisali Lutakko	29
5.3 Nordic Glory Ry: Arktisen Upeeta	32
6 YHTEENVETO	36
LÄHTEET	38
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheen muodostuminen oli suhteellisen pitkä prosessi, jota seurasi äärimmäisen tiivis työn toteutus. Ruotsissa vietetyn korkeakouluvaihdon jälkeen aloin suuntautua pohjoismaiseen kulttuuriin. Hakeuduin aihetta sivuaviin harjoittelupaikkoihin ja opinnäytetyön tekeminen harjoittelupaikkaan Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiriin ja Pohjoismaiseen tiedotustoimistoon tuntui luontevalta, koska olin niin tyytyväinen harjoitteluuni ja ohjaukseeni. Aloin huomata kehityskohteita jo heti arkisten työtehtävienkin lomassa, mutta lopullisen otsikon hakeminen tuntui työläältä.

Opinnäytetyöni aluksi käsittelen yleisesti yhdistystoiminnan yhteiskunnallista merkitystä ja merkityksen pienenemistä alati muuttuvassa yhteiskunnassa, yhdistysten elinkaaren suppenemista ja jäsenistön vanhenemista. Pohdiskelen tarvetta jatkuvalla kehitystyölle ja innovoinnille, sekä sidosryhmätoiminnalle ja voimavarojen yhdistämiselle ratkaisuna pinnalla pysymiseen ja kilpailukyvyyn säilyttämiseen.

Tutkimustyöni päätavoite oli sidosryhmätoiminnan kehittämisen ja monipuolistamisen avulla kohottaa Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin tunnettuutta nuoremman polven keskuudessa, laatia suunnitelmia uudentilaisille, sidosryhmien kanssa toteutettaville tapahtumille ja sitä kautta helpottaa myös kyseisen järjestön paikallisyhdistyksen jäsenhankintaa. Tutkimusmenetelminä käytin kyselyä ja kolmea haastattelua. Kyselyn avulla halusin kartoittaa laajan yleisön toiveita ja ennakkokäsityksiä ja haastattelujen avulla sidosryhmien edustajien toiveita ja odotuksia ja lopulta saada kysynnän ja tarjonnan kohtaamaan.

Koska opinnäytetyöni keskipisteessä on pohjoismainen kulttuuriyhteistyö ja pohjoismaista kanssakäymistä edistävä toimija, on pohjalla oltava käsitys kysynnästä tämän kaltaiselle toiminnalle ja kohderyhmän Pohjola-identiteetti. Kysyntää, ennakkokäsityksiä ja pohjoismaista identiteettiä on tutkittu noin 200 ihmistä tavoittaneella Webropol-kyselyllä, jota levitettiin sosiaalisen median, sekä postituslistojen kautta. Koska halusin vastaajien olevan ikäluokaltaan ja asuinseudultaan vaihtelevia, oli virtuaalinen tiedonkeruutapa luonteva vaihtoehto.

Kyseisellä yhdistyksellä on jo laajat sidosryhmäverkostot, mutta monikaan niistä ei keskity nimeen omaan nuoriin. Tarve sidosryhmätoiminnan kehittämiseksi ilmenee jäsenhankinnan vaikeutena. Yhdessä harjoittelun ohjaajani, Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin toiminnanjohtaja Maija Keskisen kanssa pyrimme löytämään sellaisia toimijoita, jotka olisivat uskottavia nuorten keskuudessa ja joiden kanssa voisi kuvitella syntyvän uudenlaista kanssakäymistä. Teetin valitsemillemme ryhmälle sähköpostikyselyn. Aluksi lähetin kyselyn viidelle potentiaaliselle yhdistykselle ja lopulta vastaus tuli kahdelta taholta. Myös keskustelutuokiot olisivat olleet otollisia, mutta sähköposti oli vaivattomampi ja nopeampi tapa ja lisäksi halusin antaa toimijoille mahdollisuuden myös negatiivisten ennako-odotusten tai pelkojen kirjoittamiseen. Tätä puolta olisin tuskin saanut irti kasvokkain.

Toteutin teemahaastattelun myös paikalliselle, pohjoismaisen toiminnan nuorelle aktiiville ja keskustelin hänen kanssaan nykytilanteen ongelmista ja niiden mahdollisista ratkaisuista. Tähän päädyin saadakseni rehellisen vastauksen siihen, mitä pohjoismaisessa toiminnassa olisi kehitettävä, jotta se saisi ansaitsemaansa huomiota kulttuurielämässä ja jotta sillä olisi tarvittavia vetovoimatekijöitä kilpailtaessa muun toiminnan joukossa.

Lopullisena tavoitteena opinnäyteyöprosessissa on luoda sidosryhmiä käsittelevä toimintasuunnitelma, jonka avulla Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri saavuttaa laajempaa paikallista tunnettua, madaltaa rimaa toimintaan osallistumiselle, nuorentaa julkikuvaansa, saa vinkkejä visuaalisen ilmeen kohottamiseen, antaa ideoita uudentlaisille toimintakonsepteille ja hyödyntää paikallisia samankaltaisia tai odottamattomia sidosryhmiä ja saavuttaa uskottavuutta nuoren yleisön joukossa.

2 YHDISTYSTOIMINTA

Yhdistystoiminta on Suomessa yleisesti ottaen aktiivista ja monipuolista. Koska Suomen laissa kokoontumisvapaus on tehty yksinkertaiseksi ja helpoksi, on jokaisen spesifin pikkuryhmänkin vaivatonta kokoontua ns. virallisen katon alle, jolloin toiminnasta saadaan ehkä jollain tasolla vakuuttavampaa. Käytännössä eroa vapaamuotoiseen kokoontumiseen ei välttämättä edes synny, riippuen suurilta osin ydinryhmän ja hallituksen aktiivisuudesta ja yhdistyksen rahallisista varoista. Suomessa on tällä

hetkellä noin 137 000 yhdistystä (Patentti- ja rekisterihallitus, 2012.) Yhdistyksen perustamiseen ei käytännössä vaadita suuria ponnistuksia, vaan jo kolme jäsentä voi perustaa yhdistyksen. Yhdistystoiminnan perustana oletetaan olevan jonkinlaista aatetta tukevaa, pysyvää toimintaa. (Yhdistystieto, 2011.)

Suomalaisten järjestö- ja yhdistysaktiivisuutta mitataan useimmiten yhdistysten runsaalla määrällä, mutta myös suomalaisten vakaalla järjestäytymisasteella työelämässä ja ammattiliitoissa. Kolmas sektori otetaan taloudellisessa ja kulttuurisessa keskustelussa huomioon lähtökohtaisesti samanarvoisena verraten yksityiseen ja julkiseen sektoriin, vaikkakin kohtelu tai rahaliikenne ei olisikaan samalla tavalla arvostettuja. Myös katukuvassa ja kulttuuritarjonnassa yhdistysten rooli on merkittävä. Se auttaa amatööritekijöitä järjestäytymään ja toimivaan uskottavasti – haastamaan ammattilaiset. Tarjonta olisi todella yksipuolista ilman yhdistys- ja järjestökenttää. (Heikkala 2001, 58.)

Yhdistystoiminta on siinä mielessä mielenkiintoinen tutkimus- ja kehittämiskohde, että se on samaan aikaan hyvin vahvan yleisen toimintakulttuurin omaava järjestäytymismuoto. Jokainen yhdistys varmasti ainakin jollain tavalla hyödyntää yleisiä normeja esimerkiksi kokouskäytännöissään. Silti yhdistysten välillä on huikeita eroja esimerkiksi hallitustoiminnan aktiivisuudessa tai jäsenmäärässä. Lisäksi yhdistyskenttä on altis kaikille mahdollisille muutoksille, joita yhteiskunnassa tapahtuu. Samaan aikaan on osattava reagoida taloudellisiin muutoksiin, hallinnollisiin muutoksiin, kulttuurisen toimintaympäristön kehittymiseen, yleisen kansalaistoiminnan aktiivisuuteen sillä hetkellä, teknologian kehittymiseen, politiikan henkeen ja jopa kestävään kehitykseen ja ekologisuusajatteluun.

2.1 Yhdistystoiminnan yhteiskunnallinen merkitys

Yhdistystoiminnan historiaa tutkittaessa on huomattavissa tietynlainen yhdistysten kevytkenkäistyminen. Ensimmäisen maailmansodan aikana ja sen jälkeen elettiin varhaisen järjestäytymisen kautta ja alettiin vasta muodostaa toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Varhaisia puolueita alettiin muodostaa ja framille nousivat raittiusliike, vapaapalokunnat ja sivistysliike. Järjestöt käsittelivät oikeasti suuria asioita ja niillä saattoi olla paikoin jopa hengenhätä parantaa ja muuttaa asioita. Poliittisten murros-

ten aikainen aktiivinen toimiminen vallitsevassa järjestöliikkeessä saattoi säästää monelta hengen. (Heikkala 2001, 58 -59.)

Sotien jälkeen oltiin vahvassa itsenäisyyden hengessä ja kaikki yhdistystoiminta alkoi olla jonkinlaisen poliittisen aatteen alla. Esimerkiksi urheilussa seurat saatettiin jakaa porvarilliseen urheiluseuraan ja työväen urheiluseuraan, mikä nykyään tuntuu vieraalta ajatukselta. 1960-luvulta lähtien ammattiliikkeen kasvu alkoi rytinällä ja sillä tiellä on Suomi vieläkin. Vaikka jokin järjestökentän osa-alue, kuten ammattijärjestöt, pysyisivät ajankohtaisina kaiken aikaa, on niiden muututtava ajankuvan mukana. Tämän hetkisiä haasteita ammattiliitoille ovat lohkoutuneet työmarkkinat ja epätyypilliset työsuhteet; pätkätyöt. Vertikaalisen etenemisen alaportaalta yläportaalle on syrjäyttänyt horisontaalinen harhailu työpaikasta toiseen. (Heikkala 2001, 68.)

1970-luvulta eteenpäin myös yhdistysten viihdearvo alkoi korostua ja pinnalle alkoi putkاهدella kulttuuri- ja harrastusjärjestöjä. Alettiin tajuta, että yhdistys voi olla toimintamuoto hauskanpidolle, eikä sen tarvitse välttämättä ajaa jotain vakavaa asiaa määrätietoisesti. Yhdistykseen liittymisestä tuli helppoa ja 1970-luvulta lähtien yhdistykseen kuulumattomien ihmisten määrä on laskenut kaiken aikaa. Kulttuuriyhdistyksilläkin on oma haasteensa, vaikka ne keskittyisivät pääasiassa kevyempiin sisältöihin kuin vaikkapa poliittiset liikkeet. Nykyään stereotyyppinen nuori aikuinen on individualisti, joka kuluttaa massana elämyksiä. Onko yhdistystoiminnan yhteisökeskeiselle ja monesti varattomalle toiminnalle kysyntää? (Heikkala 2001, 59;70.)

1990-luvulta lähtien kolmas sektori on tehnyt uutta tulemistaan vakavasti otettavana toimijana. On alettu huomata ja uskoa, että järjestöt työllistävät yhä enemmän ihmisiä ja tarjoavat palveluja julkisen ja yksityisen puolen rinnalla. Koska yhdistysten tavoite ei yleisesti ole hankkia voittoa, eivät ne pääse rikastumaan, minkä takia ne eivät työpaikkoina ole niitä eniten tavoiteltuja ja rahoitus on yleensä vaakalaudalla. Vaikka yleisesti on ennustettu vapaaehtoistoiminnan ja järjestötoiminnan hiipumista, samaan aikaan esimerkiksi kunnalliset hyvinvointipalvelut supistuvat. Tällöin järjestöillä on tilaisuus astua esiin ja on mahdollista, että palvelujen tuotanto alkaa nojata aina vain enemmän sinne suuntaan. (Heikkala 2001, 74.)

Vapaaehtois- ja järjestötoiminnalle löytyy puolustuksia ja syytöksiä. Ennustetaan sen surkastumista ja kuolemaa. Järjestörakenteet ovat vaikeatajuisia ja tunkkaisia ja vanhoissa ja perinteikkäissä järjestöissä ollaan liikaa kiinni vanhassa. Yleistä on liian tuputtava sitouttaminen ja kun toimintaan kerran uppoutuu, on vaara palaa loppuun työmäärän alla. Koska työelämä on usein aivan tarpeeksi kuormittavaa, ei kukaan halua kokea olevansa töissä vapaa-ajallaankin, vaan enemmän tilausta on mahdollisuudelle nauttia tekemättä itse. Lisäksi yhä useampi yksilö tarvitsee konkreettisia todisteita siitä, mihin hänen henkilökohtaisella työpanoksellaan pyritään ja missä se näkyy. Kuka hyötyy ja miten? (Heikkala 2001, 76.)

Koska sitoutuva järjestötoiminta alkaa työmäärältään usein muistuttaa työelämää, vaaditaan siltä myös kehittymistä työelämän normien mukaisesti. Yhä useampi nuori hakeutuu mieluummin mukaan toimintaan, jossa on selkeä alku ja loppu. Tämä sama ilmiö toistuu työtehtävien projektiluontoisuudessa. Organisaatioita on osattava luoda spontaanimminkin ja syttymään nopeasti liekkeihin toimimaan lyhyemmän aikaa, mutta täysillä. Itse organisoituvat ja toisiaan johtava joukko jättää alleen perinteisen käskytävän johtotavan. Ikuisuushankkeiden sijaan nuoria on helpompi houkutellessa selkeästi jäseneltyihin projekteihin, jotka tuottavat mielekästä lopputulosta juuri heille itselleen. (Heikkala 2001, 75 -76.)

Toisaalta nykyään jopa kaveriporukoiden on helppoa tuottaa omanlaisiaan sisältöjä vapaamuotoisesti ilman järjestöpohjaa ja useassa tapauksessa he saavuttavat laajempia yleisöjä verraten pölyttyneisiin hierarkioihin. Järjestöjen olisikin ehdottomasti muuntauduttava nykyajan vaatimusten mukaan enemmän mahdollistaviksi toimintakentiksi ja verkottajiksi. Projektin päätyttyä on luontaista, että syntyy uusia ja uudistuvia tuottajajoukkoja ja ideoita ja jos puitteet ja viitekehys projektille on ollut kunnossa, ei pelkoa projektiketjun katkeamisesta ole. (Heikkala 2001, 75 -76.)

2.2 Yhdistyksen elinkaari ja jäsenistö

Kansalaisjärjestö saattaa jossain mielessä, ainakin ollessaan laaja ja kansainvälinen, muistuttaa yritystä. On kuitenkin muistettava, että järjestötoiminta on ennen kaikkea jäsenlähtöistä. Jäsenet ovat se kohderyhmä, jolle toimintaa pääsääntöisesti tehdään, mutta sen lisäksi jäsenet ovat usein myös vallankäyttäjää järjestön sisällä. On oletet-

tavaa, että jäsenistöä yhdistää jokin sama arvo tai tavoite, jonka eteen he toiminnan kautta ponnistelevat. Yrityksiin ja esimerkiksi kuntaorganisaatioihin verraten jäsenistö käyttää järjestöä hyödyksi henkilökohtaisissa tavoitteissaan, vaikka periaatteessa järjestö onkin perustettu jonkin yleisen hyvän eteenpäin viemiseksi. (Harju 2004, 22.)

Toinen ryhmä järjestössä ovat luottamushenkilöt, jotka toimivat mm. hallituksissa tai muissa luottotehtävissä. He hoitavat asioita ja käyttävät päätösvaltaa. Joillekin luottamustoimi on pakollinen paha ja yleensä he osallistuvat vain tärkeimpiin kokouksiin, eivätkä merkittävästi vaikuta järjestön toimintaan. Toisen ääripään edustajat saattavat ottaa vallankäytön järjestössä todella vakavasti. Tämä on hyvä, jos kunnianhimon tavoitteena on ajaa jäsenistön yhteisiä toiveita. Muussa tapauksessa valta saattaa tarkoittaa vain omien tarkoitusperien ajamista, jolloin yhteinen tavoite tai arjen sujuminen järjestössä ei tule huomioiduksi. (Harju 2004, 23.)

Kolmannen ryhmän muodostavat palkalliset järjestötyöntekijät, joiden merkitys on hyvin suuri. Heidän kohdallaan työtehtävät on määriteltävä tarkemmin ja myös tavoitteet ovat tiukemmat, koska järjestön pyörittäminen kuuluu jokapäiväiseen toimenkuvaan. Toimivuuden ja konkreettisten tulosten takaamiseksi palkattu työntekijä on merkittävä hahmo etenkin suuremmalla piiritasolla. Parasta on, jos palkattukin työntekijä suhtautuu intohimolla järjestön ajamaan asiaan. Aina näin ei kuitenkaan ole ja luultavasti tulokset eivät voi olla samoja, kuin jos verrataan myös mieleltään aatteessa mukana olevaan työntekijään. Järjestötyöntekijäksi on myös melko hyödytöntä pyrkiä ilman henkistä kipinää, koska siinä ei useinkaan ole mahdollisuuksia tuntuvaan palkkaan tai hyvin näkyvään yhteiskunnalliseen asemaan. (Harju 2004, 23.)

Myös hierarkian luominen esimerkiksi rivijäsenen, hallituksen puheenjohtajan ja työntekijän välillä saattaa olla haasteellista. Nykyaikaisessa työyhteisössä on muutenkin alettu yhä enemmän vierastaa hierarkkista käsitystä. Kuitenkin perusjäsen on jollain tavalla suhteutettava vallaltaan jokapäiväisiä asioita hoitavaan työntekijään, koska kaikkien on tiedettävä omat tehtävänsä homman sujumiseksi. Suuressa järjestössä päällekkäisiä hierarkioita on tosin monesti rivijäsenenä vaikea hahmottaa. Silloin ei tiedä, kehen olisi oltava yhteydessä tiettyä asiaa koskien ja lähestyminen on vaikeaa, mikä on järjestölle ja yhdistykselle imagollisesti tuhoisa asia. Aaro Harju kirjassaan Järjestön kehittäminen (2004) toteaa parhaan järjestön olevan pehmeäreunainen,

jolloin sitä on helppo lähestyä ja se imee reunoilta sisäänsä uutta ja vastaa toiminnal-
laan imemiinsä haasteisiin. Tämä on paras tapa pysyä mukana kehittyvissä ja muut-
tuvissa vaatimuksissa.

2.3 Sidosryhmätoiminta

Sidosryhmätoiminta on laaja käsite, koska käytännössä kaikki sellaiset tahot, jotka antavat yhdistykselle jotain tai vastavuoroisesti saavat siltä jotain, ovat sidosryhmiä. Kansainvälisessä yrityskeskustelussa sidosryhmät nousivat keskusteluun vuonna 1984 R. Edward Freemanin julkaistessa teoksensa ”Strategic Management. A Stakeholder Approach”. Kirjassa Freeman (1984) määrittelee sidosryhmän ryhmäksi tai yksilöksi, joka voi vaikuttaa organisaation tavoitteiden saavuttamiseen tai johon organisaation tavoitteiden saavuttaminen voi vaikuttaa. Sidosryhmiä voivat olla siis jäsenet, asiakkaat, viranomaiset, toiset yhdistykset ja poliittiset päättäjät. Sidosryhmä ei ole sponsoritoimintaa tai rahanvaihtoa, vaan molemminpuolista hyötyä eri muodoissaan. Useimmiten sidosryhmätyöskentely on aineetonta resurssien ja asiantuntijatedon vaihtoa tai vastuunjakamista. (Kujala, Kuvaja 2002; 60.)

Esimerkiksi tapahtuman tullen toinen sidosryhmistä voi tarjota tilat ja tekniikan, kun taas toinen ryhmä hankkii tietotaidollaan ja suhteillaan esiintyjät ja asiantuntijat tapahtumaan. Kulut ja esimerkiksi tiedotusvastuu jaetaan kummankin sidosryhmän kesken. Kulttuurialalla sidosryhmätoiminta auttaa kulttuuria tuottavia tahoja taloudellisessa ahdingossa, pienen henkilökuntajoukon työnjaossa, tilaongelmissa ja vahvistaa yhdessä tekemisen henkeä, sekä vähentää päällekkäisyyksiä ja kilpailua. Lisäksi tietenkin tapahtumissa useampien sidosryhmien yleisösegmentit yhdistyvät.

Keski-Suomen ja etenkin Jyväskylän alueella kulttuuritoimijoita on runsaasti, enkä ole koskaan törmännyt yhtä laajaan tarjontaan ja vapaaehtoisten kulttuurintuottajien joukkoon yhdessäkään samankokoisessa kaupungissa. Virallisten kulttuurilaitosten ja ammatikseen kulttuuria tekevien yhdistysten lisäksi harrastajakenttä on uskomattoman monipuolinen ja monet tällä kentällä pitkään toimineista tekijöistä pystyvät haastamaan monet ammattilaisten tuottamat tapahtumat. Samankaltaista tarjontaa saat-
taa olla viikonloppuaikaan jopa liikaakin.

Tämän kulttuuripaljouden kunnialliseksi esittämiseksi tiloja ei ole tarjolla läheskään tarvittavaa määrää, suurin osa tapahtumista pyörii minimaalisella budjetilla ja lisäksi varusteista, materiaaleista, tekniikasta ja tarvittavasta asiantuntija-avusta saattaa olla huutava pula. Koska motivaatiotaso on korkea ja yleisöä koko ajan kasvavassa opiskelijakaupungissa riittää, on sidosryhmätoiminta ratkaisu moneen ongelmaan. Tällöin kilpailuasetelmaa saadaan vedettyä alaspäin ja resursseja yhdistettyä, jotta sisältöjä saadaan luotua yhä kovemmalla volyyymillä. Sidosryhmätoiminta avaa parhailaan aivan uusia ovia ja materiaalsen vaihdannan lisäksi upeita ideoita, joita ei olisi muutoin tullut edes ajatelleeksi. Lisäksi tunnetasolla yhteistyö ja menestyksen saavuttaminen toisten kanssa on korvaamatonta.

Sopivan sidosryhmän löytyminen voi tapahtua vahingossa, mutta yhteistyön luomiseksi on tehtävä myös työtä, jotta ei tule ikäviä yllätyksiä. Sidosryhmätoimintakyselyni osoittivat selvästi, että monesti kulttuuritoimijat toivovat sidosryhmältään ensisijaisesti taloudellista vetoapua, mitä lopulta kellään ei ole varaa lahjoittaa. Yhteistyökuvion luomisessa olisi siis taloudellisen puolen lisäksi mietittävä muuta pääomaa, josta kanssatoimija voisi hyötyä tai josta itsellä on puutetta. Vaihtoehtoina sidosryhmäkyselyssä tarjosin taloudellisten kustannusten jakamisen lisäksi tiloja, kontakteja, yhteiskunnallista uskottavuutta, toiminnan monipuolistamista, apua imagon ja brändin luomiseen, kansainvälistä näkyvyyttä, sekä vastuunjakamista kulttuuriviennin ja kulttuurituonnin osa-alueisiin

3 POHJOLA-NORDENIN KESKI-SUOMEN PIIRI RY

3.1 Pohjola-Nordenin historia ja muutokset

Ihmisten kansallinen identiteetti on yksi ainaisista tutkimuskohteista. Se on samaan aikaan kuin kiveen hakattu, mutta oikeus identiteetin korostamiseen ja oman arvon tuntoon määritellään usein ulkoa ja ylempää, riippuen poliittisesta tilanteesta tai kansainvälisestä trendikuvasta. Kansallista identiteettiä tiedusteltaessa vaihtoehtoina ovat yleensä suomalainen, pohjoismaalainen, eurooppalainen tai maailmankansalainen, riippuen asiayhteydestä. Luontevin ja yleisin vastaus kysymykseen on suoma-

lainen. Toki muutkin vaihtoehdot ovat totta, mutta järjellä ajateltuna: miksi kukaan suomalainen tuntisi itsensä eurooppalaiseksi ennen suomalaista.

Suomen itsenäistymisen ja etenkin toisen maailmansodan jälkeen uuden valtion oli niin sanotusti valittava puolensa Venäjän suurvallan ja läntisen puolen väliltä ja menneisyydestä johtuen luonnollinen viitekehys löytyi Pohjoismaista. Kun Neuvostoliitto hajosi, oli entistä luonnollisempaa tiivistää Pohjoista liittoa, vaikka ratkaisut EU:hun liittymisen ja valuutan suhteen vaihtelivatkin Pohjoismaiden välillä. EU kuitenkin tuli ja jyräsi kunnolla, eikä kukaan enää sen suuremmin ajatellut pienempää viitekehystä – Pohjoismaita. Eurokriisin tultua Pohjoismaisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseen on kuitenkin taas kiinnitetty enemmän huomiota. (Vainio, 2012.)

Muutamia vuosia sitten ajatuksia jopa pohjoisesta liittovaltiosta on esitetty politiikassa. Pohjoismaiden ministerineuvosto teetti vuonna 2010 Pohjoismaiden kansalaisille kyselyn, jonka mukaan jopa 42 prosenttia kansalaisista suhtautuu myönteisesti liittovaltio ajatukseen. Lisäksi viime vuonna Pohjoismaiden ulkoministerit hyväksyivät sopimuksen, jonka mukaan kumppania solidaarisesti autetaan esimerkiksi luonnonkatastrofin tai terrori-iskun tapahtuessa. Tämä osoittanee jonkinlaista yhtenevyyttä turvallisuustavoitteissa, sekä sen, että kansalaisille Pohjoismaat on miellyttävältä tuntuva viitekehys ns. liittoutumiskeskustelussa. (Vainio, 2012.)

Norden liitot ovat toimineet Pohjoismaissa jo 90 vuoden ajan. Ensimmäisenä toiminta aloitettiin Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa vuonna 1919, sitten Islannissa vuonna 1922 ja vihdoinkin Suomessa vuonna 1924. Tarve kumpusi ensimmäisestä maailmansodasta ja sitä kautta halusta tiivistää pohjoismaista yhteistyötä. Toiminnan perusteina olivat siinä vaiheessa vahvasti yhteinen historia, kielikysymys ja tietty yhteenkuuluvuuden tunne. Sotien välisenä aikana Nordenissa kohtasivat elinkeinoelämän, kulttuurin ja politiikan johtohahmot. Toiminnassa korostuivat koulutus, juhlat ja opiskelijavaihto. Vasta maailmansotien jälkeen yhdistykset avasivat ovensa kaikille ja muodostuivat kansanliikkeeksi. (Pohjola-Norden, 2012.)

Seuraavaksi kantavaksi toiminnaksi muotoutui pohjoismainen kummikuntayhteistyö, jonka kautta myös liikkuvuutta pyrittiin parantamaan. Lisäksi sotien jälkeisellä ajalla Norden teki lukuisia poliittisesti merkittäviä aloitteita, kuten Pohjolan passivapaus

1954, yhteiset työmarkkinat 1954 ja sosiaalietuudet 1955. Tämän jälkeen on solmittu myös pohjoismainen kaksoisverotuksen estävä sopimus sekä pohjoismainen kielisopimus. (Pohjola-Norden, 2012.)

Nykyään Pohjola-Nordenilla on 12 000 jäsentä ympäri Pohjolan ja toiminta on profiloitunut enemmän kulttuuriyhteistyöhön ja pohjoismaisten ihmisten kanssakäymisen lisäämiseen ja vahvistamiseen. Kummikuntatoiminta on kuollut pikkuhiljaa, samoin kuin politiikassa esillä oleminen. Toki elinkeinoelämän puolella Suomessa järjestetään edelleen seminaareja ja koulutuksia. Paikallisyhdistysten tasolla toiminta vaihtelee alueittain ja vuosittain. Pienimpiä piirejä on lakkautettu tai yhdistetty osaksi suurempaa ja myös toiminnanjohtajan pestejä on jouduttu keskittämään suuremmille alueille. Keski-Suomen raja-alueiden paikallisyhdistyksissä jäseniä saattaa vähimmillään olla alle kymmenen kun taas suuremmissa paikallisyhdistyksissä liikutaan sadoissa jäsenissä.

3.2 Toiminta Keski-Suomessa

Pohjoismainen tiedotustoimisto on käytännössä toimisto, jonka tiloissa ja saman työntekijän kustannuksella toimivat myös Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri, sekä Ruotsin ja Norjan konsulaatit. Pohjoismainen tiedotustoimisto toimii Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa. Suomen toimistot sijaitsevat Jyväskylässä ja Vaasassa ja yhteensä Pohjoismaissa on kahdeksan tiedotustoimistoa. (Pohjola-Norden, 2012.) Tiedotustoimistojen tehtävänä on tiedottaa pohjoismaisista tapahtumista ja poliittisesta keskustelusta alueellaan, järjestää tapahtumia, antaa neuvoja rahoitusmahdollisuuksista, tukea ja koordinoida koulujen pohjoismaisuutta, sekä koulutuksia, kursseja ja seminaareja. (Keskinen 2012.)

Pohjola-Norden taas on pohjoismainen kansalaisjärjestö, joka pitää yllä pohjoismaista identiteettiä ja paikallista kulttuuritarjontaa, sekä esimerkiksi elinkeinoelämän koulutustoimintaa. Liiton päämaja on Helsingissä ja tämä piiri koordinoi Keski-Suomen alueen paikallisjärjestöjä, joita on eri kunnissa tällä alueella. Pohjola-Nordenin puolelta toimiston toiminnanjohtajan esimiehenä siis toimii Keski-Suomen alueen piirihallitus. Hallituksen jäsenet kuitenkin hoitavat virkojaan käytännössä harrastustoiminta-

na. Lisäksi Jyväskylässä toimii Jyväskylän Opiskelijoiden Pohjola-Norden eli Jopno, jonka toimintaa yritetään aktiivisesti monipuolistaa. Aktiivijäseniä on tällä hetkellä noin viisi ja toiminta on hyvin pienimuotoista.

Koska Pohjoismaisessa tiedotustoimistossa saman katon alla kohtaa kolme eri toimijaa ja lisäksi kaikkien näiden toimivuudesta on vastuussa käytännön tasolla vain yksi henkilö, menee suuri osa ajasta perusasioiden äärellä. Monet käytännöt ovat seuranneet mukana vuosikymmeniä, eikä uudistustyötä ole ollut aina mahdollista tehdä pitkäjänteisesti, muun muassa työntekijän vaihtumisen takia. Suurimmat tapahtumat painottuvat luonnollisesti pääkaupunkiseudulle, jossa toiminta on seminaarien osalta aktiivista ja tilaisuudet ovat loppuunmyytyjä. Henkilöstöressit ovat paljon suuremmat ja kaksikielisyys vaikuttanee asiaan merkittävästi. (Keskinen 2012.)

Piiritoimisto on periaatteessa avoin kaikille, mutta käytännössä siellä käyvät asioiden massassa vain konsulaatin palveluja tarvitsevat henkilöt tai palavereissa vierailevat ihmiset. Vuosittaisia tapahtumia ovat esimerkiksi Pohjoismaiden kirjastoviikko yhdessä Jyväskylän kaupunginkirjaston kanssa, Nordisk Afton, Nordjobb ja ruotsinkielinen keskustelukerho. Lisäksi piiri järjestää jäsenilleen retkiä ja etuja; useimmiten pohjoismaista teemaa koskettaviin kohteisiin ja tapahtumiin, kuten teatteriesityksiin ja festivaaleille tai taidekohteisiin. (Keskinen 2012.)

Toimistosta on mahdollista hakea apua rahoituksen hakemiseen esimerkiksi Pohjoismaiselta kulttuurirahastolta tai tukea yhteispohjoismaisten hankkeiden toteuttamiseksi. Lisäksi Keski-Suomen piiri pyrkii tiedottamaan pohjoismaisista tapahtumista, uutisista ja hankkeista alueellaan, ylläpitämään poliittista ja kulttuurista keskustelua omassa kontekstissaan ja kehittämään pohjoismaista yhteistyötä, liikkuvuutta, taide- ja kulttuuritarjontaa ja hankkimaan toimintaan uusia jäseniä sekä yksilö- ja koulutusta kuntatasolla, kuten myös solmimaan uusia sidosryhmäkumppanuuksia massiivisemmalla volyymin avulla toimimisen tueksi. (Keskinen 2012.)

3.3 Toiminnan ongelmat

Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin toiminnassa on joitakin asioita, jotka ovat ristiriidassa niiden ihmisten mielikuvien kanssa, jotka eivät aktiivisesti ole tekemisissä järjestön kanssa. Sotien jälkeinen poliittinen keskustelu elinkeinoelämässä on hiipunut, kun pohjoismainen yhteistyö on aikojen saatossa kulkeutunut omiin uomiinsa, eikä välitöntä hätää muuttaa asioita ole.

Varojen vähetessä myös toimintaresurssit supistuvat ja toimintaa pyöritetään koko ajan vain suppeammalla henkilökunnalla, mikä evää mahdollisuudet massiiviseen tapahtumatuotantoon, vaan olemassa olevan henkilöstön on keskityttävä lähinnä hoitamaan paikallisilta tiedotustoimistoilta ja yhdistyspiireiltä odotetut, lainmukaiset velvoitteet. Tällöin ns. ylimääräiseen innovointiin ei jää aikaa eikä resursseja, mikä vaatisi esimerkiksi tapahtumatuotannon ulkoistamista joidenkin muiden huoleksi. Vähäisten henkilöresurssien ja laajojen ja vaihtelevien työtehtävien takia sidosryhmätyöskentelyn merkitys korostuu etenkin tapahtumien ja tilaisuuksien ideoinnissa ja suunnittelussa ja mahdollistaa työmäärän ja resurssien jakamista useammalle taholle. Tällöin myös käytännön asioita, kuten tiedotustoimintaa on mahdollista jakaa.

Verkkoviestintä ja visuaalinen ilme

Verkkoviestinnän ja visuaalisen ilmeen brändääminen on tänä päivänä tärkeä osa pienimmänkin toiminnallisen yksikön arkipäivää. Toki verkkotyöskentelyssä ja sen tottuneessa käytössä ilmenee luonnollisia eroja taidoista ja tottumuksista riippuen. Tällä hetkellä sekä yritys- että järjestötoiminnassa on mukana edustajia useista ikäpolvista ja siksi viestintäkulttuurit eroavat merkittävästi toisistaan. Suurelle osalle nykyisistä viestijöistä julkinen toiminta verkossa erilaisten foorumien kautta ei ole tuttua. Myös halukkuus omaksua uusia työtapoja ja verkkoviestintätaitoja vaihtelee. On ihmisiä, jotka ovat ensimmäisten joukossa opettelemassa uusia työtapoja samaan aikaan, kun toiset jarruttavat, koska kokevat uuden opetteluun kuormittavana. Jos työnkuva koetaan jo nykyisellään laajaksi ja raskaaksi, uusien viestintävälineiden kokeilu ja hyötyjen etsiminen ei houkuttele. (Aalto, Uusisaari 2010, 45-46.)

Keski-Suomen piirin internet-sivut ovat hiukan vanhanaikaiset, verraten muihin samankaltaisiin yhdistyssivustoihin, joita tutkin. Niihin lisätään tietoa vuosi vuodelta, jolloin sivut täyttyvät ja ydinkohtia on entistä vaikeampi löytää. Värit ovat osaksi tunkkaiset, kuten myös linjat ja asetelut eivät ole kohdallaan, jolloin laadun vaikutelma kärsii ja uskottavuus heikkenee. Sivuilla on liikaa linkkejä, joista osa on vanhentuneita. Lisäksi toimisto ja kuva toiminnasta jäävät hyvin etäiseksi, eikä vierailija tunne itseään kovinkaan tervetulleeksi, eikä saa nopeaa ja informatiivista kuvaa, minkälaisissa asioissa Pohjoismainen tiedostustoimisto tai Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri häntä voisi auttaa. Internetissä surffaileva ihminen on hyvinkin kärsimätön ja jos näytölle avattu sivusto ei heti selvitä, mistä haluttu informaatio löytyy, sivulta luultavasti poistutaan välittömästi. (Aalto, Uusisaari 2010, 63.) Myös konsultoimani mainos-toimistot nostivat mahdollisen uudistuksen painopisteiksi edellä mainittuja asioita.

Toki sivusto on teknisesti toimiva ja soveltuu arkikäyttöön hyvin. Sieltä löytyvät perustiedot ja etusivun asetelut ovat kunnossa. Sivustolla on kuvia ja värejä ja yläotsikot toimivat ja tulevista tapahtumista löytää hyvin tietoa. On myös listattu monipuolisesti, missä kaikissa asioissa toimiston puoleen on mahdollista kääntyä.

Kuvio 1: Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin internet – sivujen ilme

Myös kieliasia olisi pohdittava. Tällä hetkellä sivustolla saa valittua jonkun pohjoismaisista kielistä käyttökieleksi. Olisi siis luultavasti tilan, työn, vaivan ja päivitystehokkuuden kannalta suotavampaa, että kielet olisivat vaikka suomi, ruotsi ja englanti.

Ilmeitä ei vaadita eikä tarvita ja toimijan verkkoviestinnän uudistamisessa on tässä tapauksessa otettava huomioon myös Pohjoismaisen ministerineuvoston ja koko Pohjolan kattavan Norden-verkoston oma visuaalinen ilme, viestinnässä käytettävät fontit ja värit, sekä asiallinen ilmaisutapa. Kuitenkin näitä noudattaen olisi aika ilmeen kohottamiselle. Suurin ja miltei ainoa este toimenpiteille on raha. Olen tehnyt kilpailutustyön internetsivujen ja muun yhtenevän grafiikan toteutuksen osalta ja potentiaaliset tarjoukset on huomioitu. Tarvittavien varojen kokoamisen jälkeen askeleet ovat selvillä. Toimenpiteet vaatisivat noin 3000 euron panostuksen minimissään ja tämä olisi vuoden alussa raivattava syrjään koko vuoden budjetista. Kuitenkaan päivittäisessä kulutuksessa ei ole säästövaraa, joten erillinen rahoituksen hakeminen viestinnän uudistamisprojektia varten olisi aiheellista.

Kyselyssäkin tuli esille, että koko liiton toimintarakenteet ovat jäykkiä ja vaikeatajuisia, koska kerroksia on useita. Tämä kuvio toistuu järjestötoiminnassa kauttaaltaan. Osalla paikallisyhdistysten aktiiveista ei ole käytettävissä sähköpostia, vaan esimerkiksi kokouskutsut on lähetettävä postilla. Myös toimihenkilöiden lähestyttävyyttä voisi parantaa. Yhteystieto-osiossa olisi aiheellista olla lämminhenkisiä kuvia, jotka toisivat esille kunkin pienemmän yksikön erityispiirteitä ja työntekijöiden, sekä jäsenten henkilökohtaisia taitoja ja karismaa. Tämän jälkeen lähestyminen olisi helpompaa ja ihmisten mieleen piirtyisi kuva siitä, että on toivottua ottaa yhteyttä ja ideoita yhdessä. Lisäksi verkkobrändäystä ja -päivitystä on tehtävä jatkuvalla syötöllä, sillä luottamus hankitaan pitkäjänteisyydellä. Asiaan ei voi tarttua vain kun inspiraatio iskee tai työrytmissä on rauhallisempi ajanjakso. (Aalto, Uusisaari 2010, 36.)

3.3 Sidosryhmätoiminnan nykytilanne ja haasteet

Tällä hetkellä Keski-Suomen piirin sidosryhmätoiminta on jo aktiivista ja lisäksi monipuolistuu kaiken aikaa. Yhteistyötä on tehty koulujen ja oppilaitosten kanssa mm. matkalehtoritoiminnan muodossa. Matkalehtoritoiminnassa henkilö jostakin pohjoismaasta saapuu maksutta kouluihin opettamaan kohdemaan kieltä ja kulttuuria. Har-

joitteluni yhteydessä koottiin myös ruotsin opetuksesta vastaavien lista, jotta tiedonkulku pohjoismaisista tapahtumista saataisiin leviämään jouhevasti. Korkeakoulut on otettu huomioon esimerkiksi mahdollistamalla heille osallistuminen pääkaupunkiseudun elinkeinoelämän seminaareihin. Kouluysteistyö ja lapsille suunnatut pohjoismaiset tapahtumat ovat hyvä esimerkki lasten aikaisesta tutustuttamisesta ja asteittaisesta sitouttamisesta pohjoismaiseen kulttuuriin.

Kulttuuripuolella yhteistyötä on tehty tapahtumien ja toimijoiden kanssa. Keski-Suomen piiri on järjestänyt ohjelmaa Pohjoismaiselle kirjastoviikolle yhdessä kaupungin kirjaston kanssa, sekä lastenohjelmaa esimerkiksi kaupunkifestivaali Yläkaupungin Yöhön. Myös taidemuseon kanssa on tehty yhteistyötä mm. pohjoismaista taidetta esittelevän näyttelyn yhteydessä. Lisäksi jäsenistölle tarjotaan monipuolisesti mahdollisuutta osallistua liiton retkille teatteriin ja muihin taidekohteisiin. Elinkeinoelämän puolelta sidosryhmiin voidaan lukea Jyväskylän seudun kehittämiskeskus, jonka kanssa on suunnitteilla seminaariohjelmaa. Lisäksi paikallisyhdistys pitää yhteyttä pohjoismaisessa toiminnassa mukana oleviin poliittisiin toimijoihin.

Monipuolinen tarjonta kohdistuu suurimmaksi osaksi aikuisiin ja lapsiin ja siksi sidosryhmätoiminnan haasteena on löytää alueen nuoret ja nuoret aikuiset, houkutella heidät mukaan toimintaan ja lisäksi pystyä tarjoamaan heille mieluista ohjelmaa. Tämä epäkohta osoitti tarpeen nuorten kannalta potentiaalisten sidosryhmien kartoitukselle.

4 AINEISTONHANKINTA

Tutkimusmenetelminä halusin hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti sekä laadullista että määrällistä tutkimusaineistoa. Halusin myös saada informaatiota asiantuntijahenkilöiltä, mutta sen lisäksi avoimia ja vaihtelevia mielikuvia laajemmalla kohderyhmältä, jossa olisi edustettuina iältään, sukupuoleltaan ja asuinpaikaltaan eriäviä henkilöitä. Tällä prosessissa olisi helpompi ensin koota havaintoja epäluuloista, odotuksista, kysynnästä, mieltymyksistä ja ongelmista, minkä jälkeen selvittää tarkemmin, miten alueen toimijat ja ammattilaiset ovat valmiita vastaamaan haasteeseen.

Opinnäytetyötäni voisi siinä mielessä kutsua jopa tapaustutkimukseksi, että kohde-ryhmä ja työn tilaaja on määritelty tarkasti ja toimintasuunnitelma on suunnattu juuri ja yksinomaan heille. Toki osia työstä voi soveltaa muillekin taiteen kentille tai muihin toteutusympäristöihin, mutta toimintaohjeista ja pilottihankkeesta oli tarkoitus luoda käytännönläheisiä ja toteuttamiskelpoisia, pääosassa ei niinkään ole ollut teoreettinen tutkimuspuoli, kuin ihmisten toiveet ja elinvoimaiset ideat.

4.1 Tutkimusmenetelmät ja toteutus

Avoin kysely toteutettiin Webropol -työkalulla, koska se mahdollisti tutkimusaineiston laajan keräämisen kaikkialta Suomesta asuinkunnasta ja ikäryhmästä riippumatta. Pyrin kokoamaan rakenteen yksinkertaiseksi ja melko nopeasti toteutettavaksi, jottei pituus tai vaikeusaste karsisi vastaajia. Kysymystyyppit vaihtelivat asteikkokysymyksistä ja monivalintakysymyksistä avoimiin kysymyksiin. Kyselyn avulla selvitettiin ihmisten pohjoismaista identiteettiä, mielikuvia Pohjola-Nordenista, toiveita pohjoismaisen taiteen tarjonnalle ja lisäksi yhdistyksen brändikuvan muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden tärkeysjärjestystä.

Kyselyä levitettiin Pohjola-Nordenin postituslistan kautta, sosiaalisessa mediassa, harrastuslistojen kautta, Humanistisen ammattikorkeakoulun internetportaalin kautta, sekä tutuille linkitettäväksi eteenpäin. Sosiaalisen median, sekä harrastuspiirien kautta kysely tavoitti pääasiassa nuoria, kun taas Pohjola-Nordenin kautta ikääntyneempiä ja toisaalta myös heitä, jotka taatusti ovat kiinnostuneita pohjoismaisesta toiminnasta. HUMAKin sivut ja sosiaalinen media takasivat sen, että kysely levisi kaupunkiin ympäri Suomen, eikä jäänyt pyörimään vain Keski-Suomen alueelle. Lopulta muutaman vuorokauden aikana kysely tavoitti 213 vastaajaa.

Varmistaakseni syvempien mielipiteiden ja tarpeiden esilletuomisen, valitsin teema-haastatteluun myös yhden pohjoismaiseen toimintaan orientoituneen nuoren. Haastateltavana oli Jyväskylän Opiskelijoiden Pohjola-Nordenin puheenjohtaja Maria Kuu-la. Lähetin seitsemän laajaa kysymystä hänelle etukäteen mietittäviksi ja haastattelu toteutettiin tätä seuraavana päivänä. Aikaa ei ollut rajoitettu, eikä keskustelua rajattu pelkästään kysymysten ympärille. Tilanne muistutti enemmän vapaamuotoista kes-

kustelua. Pysin kuitenkin pitämään tilan puolueettomana hänen vastauksiaan varten, enkä ohjaillemaan tilannetta liikaa. Haastattelu oli onnistunut ja eheä keskustelu. Haastateltava antoi monipuolisia ajatuksia sekä pohjoismaisen identiteetin syntyyn ja muuttumiseen, mutta myös konkreettisia malleja toteuttaa sidosryhmätoimintaa paikallisesti. Informaatio oli työn kannalta merkittävää ja antoi sisältöjä aiheen pohjustukseen, mutta lisäksi myös konkreettisten toimenpiteiden toteuttamiseen. (Liite 1.)

Koska vastausten perusteella kovin kysyntä pohjoismaisen taiteen kentältä oli elokuvaan ja musiikkiin, valitsin Keski-Suomen alueelta yhden kuhunkin taiteenlajiin vastaavan toimijan asiantuntijahaastatteluun. Elokuvan osalta edustajaksi valikoitui Arktisen Upeeta - pohjoismaisen elokuvan festivaali ja festivaalin toiminnanjohtaja Petteri Kalliomäki ja musiikin genrestä Jelmu Ry ja heidän tuotantopäällikkönsä Jenna Lahtinen. Heille haastattelukysymykset menivät sähköpostikyselynä, joka sisälsi suurimmaksi osaksi avoimia kysymyksiä, mutta myös monivalintavaihtoehtoja. (Liite 2.)

Koska kyseessä on Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri, joka kattaa luonnollisesti kaikki Keski-Suomen kunnat, olisi sidosryhmätoiminnan kehittämisen lähtökohdaksi voinut ottaa myös sidosryhmien tavoittamisen muista kunnista. Päätin kuitenkin, että muiden kuntien nykytilanteen selvitystyö olisi hedelmällisempää kyseisten kuntien paikallisyhdistyksille ja heidän aktiiveilleen. Keski-Suomen piirin fyysinen toimintapaikka sijaitsee Jyväskylän keskustassa, jolloin luontevimmalta tuntui selvitystyön keskittäminen keskusta-alueelle. Tällöin myös alulle laitettujen projektien suunnittelu olisi vaivattomampaa lyhyiden välimatkojen vuoksi. Lisäksi omat perustietoni alueen toimijoista olivat laajemmat verraten naapurikuntiin.

Sidosryhmätoiminnan haastattelukysymyksissä tiedustelin, millaisia tapahtumia heidän kanssaan olisi mahdollista toteuttaa, mitä heillä olisi tarjota Pohjola-Nordenille sidosryhmätoiminnan kautta ja mitä he odottavat saavansa vastalahjaksi. Kyselyn tarkoituksena oli saada mahdollisimman realistinen kuva toivotusta yhteistyöstä ja sen toteuttamismuodoista. Lisäksi oli tarkoitus kartoittaa tarkkaan, miten sekä kyseisen sidosryhmä että Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri voisivat hyötyä sidosryhmätoiminnasta tasavertaisesti. Haastattelut onnistuivat hyvin, vaikka olisin toivonut saavani hiukan laajempia ja monisanaisempia vastauksia ja myös monipuolisemman käsityksen mahdollisista ennakkoluuloista. (Liite 2.)

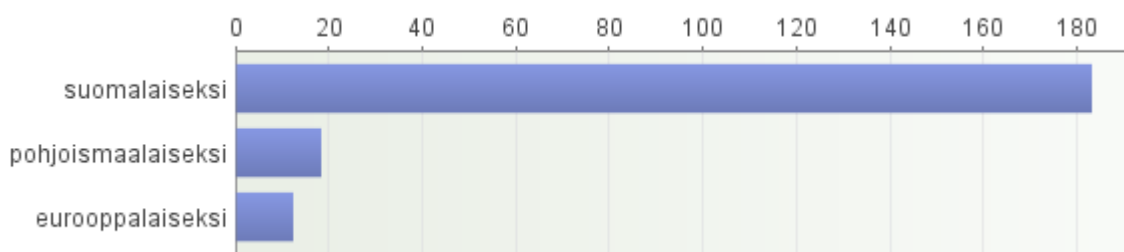
4.2 Kyselyn tulokset

Heti opinnäytetyöprosessin alussa teettämäni kysely edustaa työn kvantitatiivista tutkimuspuolta. En asettanut tarkkaa tavoitetta vastausmäärälle, mutta ennustin sen olevan joitakin kymmeniä. Levitin kyselyä sosiaalisessa mediassa, HUMAK:in virtuaalisessa oppimis- ja informaatioyhteisössä Humak Prossa, harrastuspiirieni listoilla, sekä Pohjola-Nordenin harjoittelun aikaisten tiedotuslistojen kautta. Lisäksi pari tuttuani jakoi kyselyä omissa sosiaalisen median ympyröissään. Lopulta vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 213 kappaletta.

Vastaajat jakoutuivat joissain asioissa epätasaisesti. Naispuolisia vastaajia oli 81,7 prosenttia ja miespuolisia 18,3 prosenttia. Otaksun tämän johtuvan siitä, että levityskanavillani suurin osa viestin vastaanottajista ja omasta tuttavapiiristäni on naispuolisia, tietenkin myös oman sukupuoleni takia. Myös ikäjakauma keskittyi oman ikäsiini vastaajiin. Tämä ei haittaa, koska pyrin suuntaamaan kyselyn nuorille ja nuorille aikuisille ja viimeinen valittava vaihtoehto kyselyssä oli 30+. En siis tarkasti edes voi tietää, minkä ikäisiä ovat vanhimmat vastaajat. Väylät, joiden kautta kyselyä jaoin, suuntasivat sitä nuorelle ikäpolvelle, poikkeuksena Pohjola-Nordenin omat tiedotuskanavat, joiden kautta se varmasti tavoitti myös ikääntyneempää vastaajakuntaa. Suurin osa vastaajista oli omaa ikäluokkaani välillä 21 -23 vuotta, mutta kuitenkin toiseksi suurin ryhmä olivat 30- vuotiaat ja siitä ylöspäin.

Maantieteellisesti suurin osa vastaajista oli luonnollisesti Jyväskylästä ja Keski-Suomesta kotoisin, seuraavaksi suurimpana korostui Helsinki ja pääkaupunkiseutu. Lisäksi mukana oli suurimpia kaupunkeja, kuten Kuopio, Joensuu, Turku ja Tampere, mutta myös pienempiä paikkakuntia esimerkiksi Itä-Suomesta oli edustettuina. Yli 90 prosenttia vastaajista oli vierailut Ruotsissa. Norjassa, Tanskassa ja Ahvenanmaalla oli käynyt noin puolet vastaajista. Vierailuprosentti Islannissa oli 10 prosentin luokkaa ja vain muutama ihminen oli käynyt Färseillä tai Grönlannissa. 18 vastaajaa oli asunut jossain vaiheessa elämäänsä Ruotsissa, neljä Tanskassa, kaksi Norjassa, ja yksi Ahvenanmaalla kuin myös yksi Islannissa.

Avoimen kyselyn osa-alueena oli myös tutkia vastaajien pohjoismaista identiteettiä tai saada selville, onko sellaista edes olemassa. 213:sta kyselyyn vastanneesta 85,9 prosenttia (183 vastaajaa) koki itsensä ensisijaisesti suomalaiseksi, 8,5 prosenttia pohjoismaalaiseksi (18 vastaajaa) ja vain 5,6 prosenttia (12 vastaajaa) eurooppalaiseksi. Suurimmiksi suomalaisuutta korostaviksi elementeiksi koettiin muista pohjoismaista täysin poikkeava kieli, kotikasvatus, muista pohjoismaista poikkeava luonne ja tapakulttuuri ja yleinen keskusteluilmapiiri esimerkiksi politiikassa; suomalaisuutta korostetaan, pohjoismaisuutta ei.

Kuvio 2: Koen itseni ensisijaisesti

Osa ihmisistä puolusti myös pohjoismaista yhteenkuuluvuutta ja totesi jopa häpeävää suomalaisuutta tai kokevansa pohjoismaisuuden suomalaisuutta edustavamaksi joukoksi. Osa vastaajista koki Suomen olevan maantieteellisesti erossa muusta Pohjolasta, koska esimerkiksi Tanskasta luonteva ja helppo suunta on Keski-Eurooppaan Suomen sijaan. Muutama vastaaja korosti, kuinka viime vuosina suomalaisuuden vahva korostaminen ei ole käynyt laatuun poliittisen ilmapiirin takia.

Yhteenkuuluvuutta muihin Pohjoismaihin tukivat läheinen maantieteellinen sijainti, samat poliittiset tavoitteet, melko samanlainen taloudellinen tilanne ja ilmasto. Eurooppalainen-nimikkeen moni vastaaja koki hankalaksi samaistua, koska etäisyys Keski-Eurooppaan alkaa olla suuri verraten pohjoismaihin ja erot kulttuurien välillä saattavat olla yhtä laajoja, kuin Suomen erot vaikkapa Etelä-Amerikkaan. Euroopan sisällä moni esittelisi itsensä suomalaiseksi, mutta muissa maanosissa vieraillessaan Skandinaaviksi, jolloin ihmisten on helpompi sijoittaa asiayhteys maantieteellisesti.

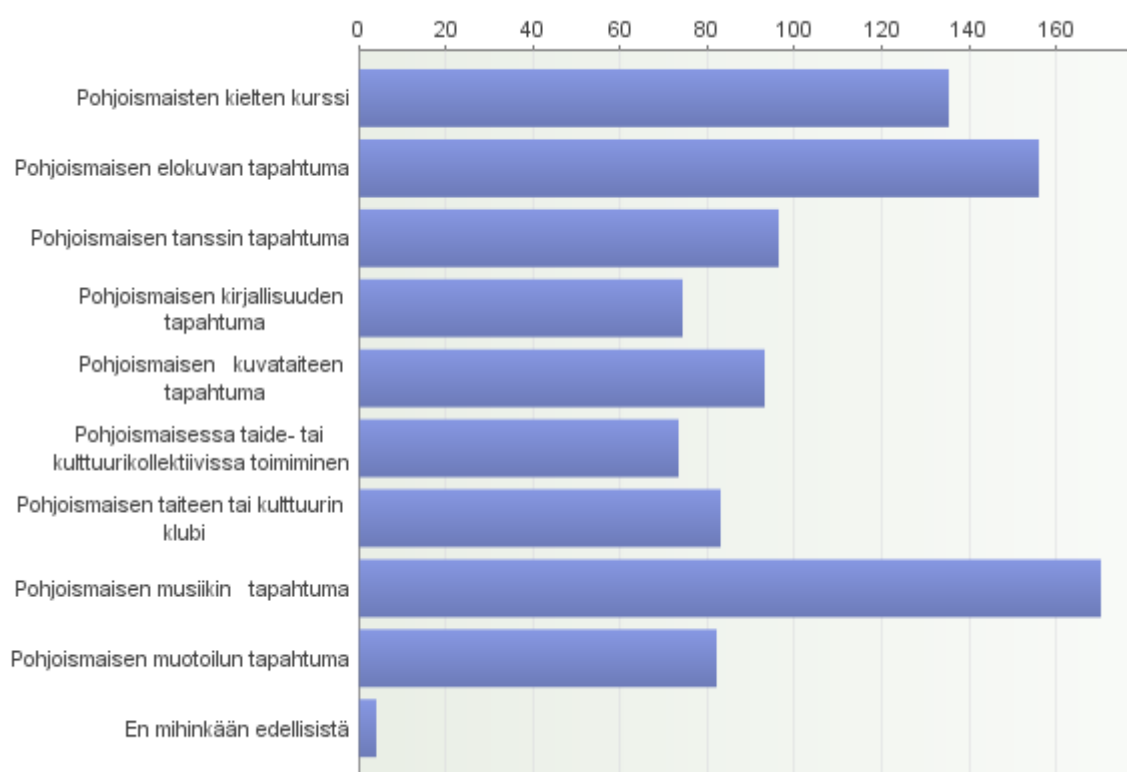
Monet vastaajista totesivat matkustelun ja maailmalla asumisen vaikuttavan omaan identiteettiin, toisilla se päinvastoin vahvisti omaa suomalaisuutta. Pikkukaupungeissa kasvaneet vastaajat totesivat kasvuympäristön olleen monikulttuurisesti köyhä, jolloin ei voi olettaa tuntevansa yhteenkuuluvuutta muihin kuin suomalaisiin. Moni myönsi löytävänsä itsestään perisuomalaiset luonteenpiirteet niin hyvässä kuin pahassakin ja kertoi sen korostuvan muualla matkustaessa. Kaiken kaikkiaan muilla pohjoismailla, kuten Ruotsilla ja Norjalla tai Norjalla ja Tanskalla koettiin olevan keskenään enemmän yhteistä ja Suomi jää hiukan ulkopuoliseksi.

Suoraa vastustusta pohjoismaalainen -käsitteelle ei ilmennyt. Vain yksi vastaaja ei suostunut edes vertaamaan itseään ”sillinpurijoihin”. Jonkin pohjoismaisen kielen opiskelu asteikolla 1-5 koettiin keskimäärin 3,69 arvoiseksi, pohjoismaisten taiteilijoiden ja pohjoismaisen taiteen liikkuvuuden takaaminen 3,82 arvoiseksi. Pohjoismaisen identiteetin vahvistaminen koettiin vähiten tärkeäksi arvolla 3,56. Teettämäni kyselyn mukaan 46,5 prosenttia ei ole kuullut Pohjola-Nordenista ollenkaan tai mielikuvat olivat epävarmoja tai virheellisiä.

Yhdessä kyselyn osassa pyrin saamaan hiukan suuntaa sille, onko pohjoismaiselle kulttuurille kysyntää Keski-Suomessa. Pyrin myös saamaan selville, nousisiko eri taiteenlajeista joitakin erityisiä piikkejä ja valitsemaan sidosryhmät mahdollisimman hyvin niitä vastaaviksi.

Kaikille seuraavassa kuvaajassa näkyville taidemuodoille löytyi yleisöä ja vain muutama vastaajista ei olisi valmis osallistumaan mihinkään vaihtoehtoista. Yhtenä vaihtoehtona oli myös pohjoismaisessa taide- tai kulttuurikollektiivissa toimiminen, joka sai myös vahvaa kannatusta. Selvästi kysyntää monikulttuuriselle, kollektiiviselle mahdollisuudelle luoda sisältöjä olisi myös. Kahdeksi muista erottuvaksi taiteenlajiksi nousivat lopulta pohjoismainen elokuva sekä pohjoismainen musiikki. 79,8 prosenttia vastaajista (170 vastaajaa) olisi innokas osallistumaan pohjoismaiseen musiikkitahtumaan ja 73,2 prosenttia (156 vastaajaa) pohjoismaisen elokuvan tapahtumaan. Tämän ja omien suhteiden myötä luonnollisiksi sidosryhmäkumppaneiksi valikoituivat Jelmury ja Arktisen Upeeta.

Arktisen Upeeta on yksi selkeästi pohjoismaista kulttuuria edustava tapahtuma ja siksi luonteva sidosryhmä. Musiikkitarjonta Jyväskylässä on laajaa, kuten myös musiikin koulutus. Jelmury edustaa Keski-Suomen musiikkimaailmassa kuitenkin musiikin lisäksi myös aktiivista ja sosiaalisesti nuoria yhdistävää vapaaehtoistoimintaa, joka toteutetaan ammattitaidolla ja nuorille vastuuta jakaen. Siksi Jelmury tarjoaisi sidosryhmätoiminnassa musiikkisisältöjen lisäksi myös projektityötaitoja ja sosiaalisen sitouttamisen taitoja. Merkittävää kilpailukykyä musiikin ja elokuvan lisäksi osoittivat myös pohjoismainen tanssitapahtuma, pohjoismainen kuvataide, kielikurssit sekä pohjoismaisen muotoilun tapahtuma.

Kuvio 3: Mihin seuraavista voisit osallistua (voit valita useamman)?

Pohjola-Norden on monien, etenkin hiukan vanhempien ihmisten, mielikuvissa järjestö, joka on saanut aikaan muutoksia pohjoismaisessa elinkeinoelämässä. Näin on ollut, mutta nykyisin nuorten mielikuvissa järjestö ei herätä lähes minkäänlaisia mielleyhtymiä. Avoimessa kyselyssäni tiedustelin vastaajien mielikuvia järjestöstä, korostaen, että myös vääriä mielikuvia saa avoimesti kertoa. Oli yllättävää huomata, että nimen samankaltaisuus Nordea-pankin ja Pohjola-vakuutusyhtiön kanssa aiheutti pään vaivaa suurelle osalle vastaajista. Muutenkin mielikuvat olivat melko suppeita;

yhdistys miellettiin kirjastipendien jakajaksi tai työnvälitystoimistoksi ja usea vastaaja sanoi päätelleensä yhdistyksen viitekehyyksen vasta kyselyn muista kohdista, jotka linkittivät ajatukset pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön. Yli 30-vuotiailla vastaajilla oli laajempia ja todenmukaisempia mielikuvia asiasta, mutta he yhdistivät Pohjola-Nordenin toiminnan aikalailla täysin nuorten toiminnaksi, vaikka todellisuudessa nuoria koetetaan koko ajan saada lisää jäsenistöön. Koska kansalaistoiminta on monella tasolla muuttamassa muotoaan, eikä houkuttele ihmisiä enää entisaikojen tavoin, on hallitukseen ja ideointiin haasteellista saada mukaan täysin uusia ihmisiä.

Toimiston graafinen ilme ja verkkomarkkinointi kaipaavat päivitystä. Teettämässäni kyselyssä tiedustelin ihmisten mielipiteitä yhdistyksen brändin muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä ja niiden tärkeyttä asteikolla 1-5. Ylivoimaisesti suurimman arvon saavutti kohta *internet-sivujen ulkoasu ja käytettävyys* keskiarvolla 4,47. Vähemmän tärkeä tekijä taas oli selkeästi kohta *muiden jäsenten asema tai maine* luvulla 2,93. Tästä luvusta päätellen ihmisille ei nykyään ole niinkään merkittävää, onko jäsenistössä mukana tunnettuja tai julkisesti hyvän maineen omaavia henkilöitä. Tuotteistamistyötä on tehtävä, mieltämättä sitä kaupalliseksi tai arvojen kannalta arveluttavaksi.

Taulukko 1: Kuinka tärkeiksi koet seuraavat seikat yhdistyksen tai järjestön brändikuvan luomisessa?

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Internet-sivujen ulkoasu ja käytettävyys	2	2	11	77	121	213	4,47
Jäsenmaksun suuruus	17	30	79	58	28	212	3,24
Jäsenedut ja alennukset	8	32	64	76	32	212	3,43
Muiden jäsenten asema tai maine	19	56	79	42	18	214	2,93
Yhdistyksen tarjoama ohjelma ja tapahtumat	3	2	16	82	110	213	4,38
Yhdistyksen yhteistyökumppanit	7	34	83	71	18	213	3,28
Yleinen maine ja tunnettavuus	5	11	28	89	79	212	4,07
Kavereilta tai tutuilta kuullut kommentit	5	12	50	87	59	213	3,86
Yhdistyksen näkyvyys tapahtumissa ja medioissa	6	13	57	80	57	213	3,79
Yhdistyksen arvot ja sen ajama aate	3	2	19	63	129	216	4,45
Yhteensä	75	194	486	725	651	2131	3,79

4.3 Haastattelujen tulokset

Toteutin asiantuntijahaastattelut kahdelle valitulle sidosryhmälle Arktisen Upeelle, ja Jelmu ry:lle. Arktisen Upeen puolesta kysymyksiin vastasi toiminnanjohtaja Petteri Kalliomäki ja lisäksi mukana yhteistyötä oli suunnittelemassa festivaalin tuottaja Miia Huttunen. Jelmu ry:n puolesta vastaukset antoi tuotantopäällikkö Jenna Lahtinen. Lisäksi saadakseni nuoren ja pohjoismaisesti aktiivisen ihmisen mielipiteitä Pohjola-Nordenin tämänhetkisestä toiminnasta haastattelin myös Jyväskylän opiskelijoiden Pohjola-Nordenin puheenjohtajaa Maria Kuulaa. (Liite 1, Liite 2.)

Maria Kuulan haastattelu oli löyhästi strukturoitu, olin lähettänyt kysymykset hänelle etukäteen tutkittaviksi. Tapasimme kahden kesken ja pyrin etenemään suurin piirtein kysymysrunгон mukaan, mutta antaen tilaa vapaalle keskustelulle. Kommentoin itsekin vastauksia ja enemmän haastattelu muistutti keskusteluhetkeä. Kirjasin vastaukset kuitenkin otsikoitain kysymysten alle, vaikka ne olivatkin paikoin rönsyileviä. Vaikka haastattelu toteutettiin nopealla aikataululla, se onnistui hyvin. Valitsin vapaamuotoisen toteutustavan, koska en kokenut kliinisen ja hiljaisen ympäristön tai tarkassa rakenteessa pysymisen antavan mitään lisäarvoa tutkimukseen. (Liite 1.)

Kuula arvioi pohjoismaisen identiteetin syntyä pitkäjänteiseksi prosessiksi. Hän liitti oman identiteettinsä vahvasti Ruotsiin, eikä niinkään muihin Pohjoismaihin, juuri siksi, koska oli itse kahteen otteeseen asunut siellä. Muut maat on helppo käsittää saman otsikon alle tutun Ruotsin perustella, vaikka todellisuudessa erot voivat olla valtavia. (Liite 1; Kuula 2012.)

Asiantuntijahenkilö kykeni myös pohtimaan ns. keskivertokansalaisen pohjoismaista identiteettiä laajasti ja objektiivisesti esimerkiksi median muuttumisen kannalta. Haastateltavan mielestä internet on vahvasti pienentänyt käsitystämme etäisyyksistä ja kun ihmisillä on mahdollisuus sekä fyysisesti että taidoiltaan ja varallisuudeltaan matkustaa kauas, miksi he haluaisivat mennä lähelle. Lähelle, jossa kaikki on vieläpä oletettavasti melko samanlaista kuin kotimaassa. Nuorten keskuudessa on suosittua tutkia Aasiaa ja elää siellä halvalla pidempiä aikoja. Pohjoismaissa ei ole vaadittua kaukomaisten tuntua, eksotiikkaa ja hintatasokin on korkea. (Liite 1, Kuula 2012.)

Kuula painottaa myös, että internet on mahdollistanut myös virtuaalisten kohtaamispaikkojen synnyn, mitä kautta ihmiset ympäri maailman voivat olla yhteydessä helposti ja päivittäin. Muoti-ilmiöt, tavat, populaarikulttuuri ja kansallisuuksien ominaispiirteet leviävät koko maailman tietoisuuteen hetkessä, jolloin erot tasoittuvat ja on helppo tuntee yhteenkuuluvuutta kenen tahansa maapallolla asuvan ihmisen kanssa. Musiikki voi yhdistää suomalaisen ja kiinalaisen, eikä välttämättä suomalaista ja ruotsalaista. Lisäksi matkustelun, työn ja virtuaalisten ympäristöjen kautta ihmisillä on omassa henkilökohtaisessa elämässään laajat verkostot ja henkilökohtaisia ystävyys- tai työsuhteita saattaa jo olla moneen pohjoismaalaiseen. Ei välttämättä tarvita järjestöä tai yhdistystä, jotta kaksi pohjoismaalaista kohtaa ja saa valmiudet tutustua. Lähinnä ns. kansainvälistämistä tarvitsevat vanhemmat ihmiset, varattomat, kieli- taidottomat, lapset tai syrjäytymisvaarassa olevat. (Liite 1, Kuula 2012.)

Sidosryhmähaastattelut toteutin sähköpostihaastattelulla, jossa oli vastaajille lisäksi tilaa myös vapaiden mielipiteiden ilmaisulle. Kirjoitin vastaukset erilliselle tekstitiedostolle, vastaanottaja kykeni tallentamaan tiedoston, lisäämään omat vastauksensa aina kyseisen kohdan alle ja lopulta lähettämään saman tiedoston takaisi minulle. Koetin pohtia myös helpompaa tietä, jotta toteutus olisi vastaanottajalle mahdollisimman vaivaton, mutta en keksinyt. Toki Webropol- lomake olisi tässäkin tapauksessa ollut vaihtoehto. Saamissani vastauksissa oli paljon hyvää materiaalia, mutta vastaukset olivat kaiken kaikkiaan hyvin suppeita. Kuitenkin kummaltakin taholta tuli muutama todella käyttökelpoinen idea, joten hyötysuhde oli varsin riittävä. (Liite 2.)

4.4 Tulosten analysointi

Tulosten analysointi oli mielenkiintoista. Kvantitatiivisen puolen lajittelussa ja laskutoimituksissa Webropol toimi täydellisenä apuvälineenä. Webropol- työkalu laski prosenttiosuudet ja muut luvut automaattisesti ja piirsi kuvaajat valmiiksi. Sähköpostihaastattelut tulivat valmiina kirjallisina vastauksina, joiden analysoiminen ei jättänyt itse tutkijalle tulkinnanvaraa. Maria Kuulalle toteutettu haastattelu oli dokumentoinnin kannalta haastavin, sillä sanelukonetta ei ollut käytettävissä. Samanaikainen vastausten kirjoittaminen on työlästä ja on oltava hyvin keskittynyt saadakseen ylös kaiken

tarvittavan. Lopulta tallensin kuulemani tukilausein, joista muokkasin kokonaisen tekstin. Kuula tarkisti sen ja allekirjoitti ajatukset. (Liite 1.)

Etenkin kyselyssä olleiden avointen vastausten äärellä saattoi viihtyä jopa tuntikausia. Osa vastauksista huvitti ja osaa jäi miettimään pidempäänkin. Kirjallisten vastausten tulkitseminen oli vaivatonta ja selkeää ja ohjasi myös omaa ajattelua aina uusille poluille opinnäytetyöprosessissa. Tietenkin vapaan vastaustilan antaja ottaa riskin tarjotessaan mahdollisuuden myös vitsien kertomiselle ja muulle turhalle jauhamiselle, mutta toisaalta ne toimivat hyvinä keventäjinä.

Tulokset osoittivat, että pohjoismainen identiteetti ei ole se vahvin, mutta se mielellään positiiviseksi ja ihmiset ovat vastaanottavaisia pohjoismaisen viitekehyksen tarjontaan. Kysyntää tarjonnalle on, mutta varoja ei tunnu löytyvän keltään ja kaikki toimivat pienillä henkilöstömäärillä. On siis järjestettävä kohtaamisia, jaettava menoja, tuloja, vastuita, osaamista ja kontakteja.

5 SIDOSRYHMÄTOIMINTASUUNNITELMA

Sidosryhmätoimintasuunnitelmien tarkoituksena oli tehdä alkukartoitusta mahdollisista sidosryhmistä, heidän halukkuudesta yhteistyöhön, sekä lopulta heidän toiveistaan ja tarpeistaan verrattuna Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin toiveisiin ja tarpeisiin. Tavoitteena oli summata lähtökohtien pohjalta kummallekin sidosryhmäyhteistyölle konkreettinen tavoitetapahtuma tai yhteistyömuoto ja selkeitä askeleita, joita toteuttamalla pyrkii tavoitteeseen. Arktisen Upeeta -festivaalin osalta toimenpiteitä on opinnäytetyöprosessin aikana laitettu käytäntöön. Jelmu ry:n kanssa aihioita tavoitetapahtumalle tai tilaisuudelle on hahmoteltu, mutta mitään ei ole toimintasuunnitelmaprosessin aikana toteutettu, vaan tavoitteet on suunnattu tulevaisuuteen.

5.1 Jelmu Ry: Tanssisali Lutakko

Jelmu ry eli viralliselta nimeltään Jyväskylän elävän musiikin yhdistys on yksi Keski-Suomen tunnetuimmista ja arvostetuimmista kulttuurialan toimijoista. Jelmu on vuo-

sien varrella joutunut taistelemaan toimintatilastaan ja rahoituksestaan, mutta viime vuosina toiminta on vakiintunut mittavaksi keikka- ja festarituotannoksi. Yhdistys on yleishyödyllinen, ei tavoittele voittoa ja toimii pitkälti laajan vapaaehtoisverkoston avulla. Palkattuja työntekijöitä talossa on tällä hetkellä neljä ja vapaaehtoisia reilut sata henkeä. Tanssisali Lutakossa keikkoja nähdään vuosittain jopa 140 ja keikoilla vierailee keskimäärin 35 000-40 000 henkeä. Jäseniä yhdistyksellä on lähes 4000. Suurimman osan varoistaan Jelmu hankkii omalla toiminnallaan, lipputuloilla ja vuokraamalla taloa erilaisiin tilaisuuksiin. Pienen lisän tuottoon tuovat erilaiset avustukset ja oma varainhankinta. (Jelmu 2011.)

Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri ei ole aiemmin tehnyt merkittävää yhteistyötä Tanssisali Lutakon kanssa. Vuonna 2009 Keskipohjola-komitea myönsi Jelmu ry:lle Keskipohjolan kulttuuripalkinnon ja järjesti yhdessä heidän kanssaan Midnordic Extreme 2009 rocktapahtuman, joka esitteli rockmusiikkia Keskipohjolan alueelta, Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Tapahtuma ilmensi samaan aikaan osaa kyseisen vuoden Keskipohjolan kulttuuripäivistä. (Jelmu 2009, Mittnorden 2009.)

Sidosryhmätyöskentely Tanssisali Lutakon ja Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin kanssa olisi luontevaa ja molemmille osapuolille hyödyllistä ja hyödynnettäviä ideoita olisi tarjolla runsaasti. Koska sekä Pohjola-Norden että Jelmu nauttivat oman aktiiviryhmänsä keskuudessa yhteiskunnallista ja toiminnallista uskottavuutta ja kunnioitusta, olisi voimavarat ja vahvuudet syytä yhdistää. Sidosryhmähaastattelussa Jelmun tuotantopäälliköllä Jenna Lahtisella oli valmiita ehdotuksia yhteistyömalleiksi. Osittain tavoitteet menevät yksi yhteen, mutta toiminnassa on molemmin puolin myös osaluoteita kumppanille annettavaksi ja jaettavaksi.

Luonnollinen yhteistyömuoto olisi pohjoismaista musiikkiosaamista esittelevä konserttitapahtuma tai -kiertue. Lutakossa vierailee jo valmiiksi paljon ruotsalaisia yhtyeitä, mutta muiden pohjoismaiden esitleminen on jäänyt vähemmälle. Myös Pohjola-Norden omaa kattavat kontaktit pohjoismaisiin taiteilijoihin ja taideverkostoihin, jolloin artistikattauksen suunnittelu yhdessä ei liene ongelma. Keski-Suomen piiri ei omista esityskäyttöön sopivia toimitiloja, jotka taas Lutakko voisi tarjota suoraan, kuten myös tekniikan ja motivoitunutta työvoimaa. Lisäksi Jelmu kertoo haastattelussa voivansa tarjota Nordenille vahvaa oman toiminnan monipuolistamista, kontakteja, sekä asian-

tuntijapalveluita esimerkiksi koulutuskäyttöön. Lisäksi Tanssisali Lutakko tarjoaa nuorille muusikoille harjoitustiloja ja toteuttaa heille paikka paikoin kiertueita. Tämän pohjalta Jelmun puolelta heräsi myös idea nuorten bändien Pohjoismaiden kiertueelle, jonka järjestämisessä ja rahoituksen hakemisessa Pohjola-Norden voisi olla mukana. (Lahtinen 2012.)

Pohjola-Nordenilla olisi vastaavasti tarjota apua ja kontakteja pohjoismaisen rahoituksen hakemiseen, yhteyksiä pohjoismaisiin asiantuntijatahoihin, kansainvälistä näkyvyyttä Jelmu ry:lle, sekä vastaavasti myös Jelmun toiminnan monipuolistamista, mikä lienee tarpeellista, vaikka arki Tanssisali Lutakossa onkin nykyään melko sujuvaa ja oman muotonsa saavuttanutta.

Toinen kummankin osapuolen tarpeita vastaava ehdotus Jelmun puolelta olisi Showcase- tapahtuma alan osaajien kohtaamista varten. Vastaavaksi tapahtumaksi voisi lukea Tampereen Music and Media -messut, Lost in music -tapahtuman tai Marsmusiikkialan verkostoitumismessut Seinäjoella. Nämä tapahtumat kokoavat yhteen alan ihmisiä ja yhdistävät messut, luennot, keikat, paneelikeskustelut ja verkostoitumisen yhdeksi vakuuttavaksi kokonaisuudeksi. Jyväskylästä vastaava tapahtuma puuttuu täysin. Jelmu edustaa yhtä merkittävimmistä musiikkialan osaajista koko Suomessa, kun taas Pohjola-Norden on tunnettu vaikuttavista elinkeinoelämän seminaareistaan ja tunnetuista asiantuntijavieraistaan. Pohjoismaisen osaamisen ja taiteen kilpailukyvyyn esittelemisen pohjoismaisessa kontekstissa olisi mitä luonnollisin tapa tehdä yhteistyötä, se nostaisi entisestään Lutakon uskottavuutta musiikki-business- ja elinkeinoelämässä ja toisaalta Pohjola-Nordenin kuvaa uudistuvana ja muuttuvan elinkeinoelämän tarpeet huomioon ottavana järjestönä ja monipuolistaisi kummankin toimintaa. (Lahtinen 2012.)

Tällaisen tapahtuman yhteyteen ei liene vaikeaa yhdistää myös muita toimijoita Jyväskylän kaupungista Jyväskylän seudun kehittämiskeskukseen saakka. Tapahtuma olisi houkutteleva myös sponsoriyhteistyön kannalta ja tukisi montaa koulutusala Keski-Suomessa. Tämänkaltaisen tapahtuma olisi yksi merkittävä vetovoimatekijä. Tällä hetkellä Paviljonki toimii yhtenä maan suurimmista messu- ja kongressikeskuksesta ja siellä järjestetään lähes viikoittain suuria messuja eri ammattialoihin liittyen. Valitettavasti juuri kulttuurin kohdalla tässäkin asiassa on aukko. Kulttuurialan osaa-

mista esitteleviä tapahtumia siellä ei nähdä, vaan kulttuuri tulee esille ainoastaan konsertti- ja esitystoimintana. Seuraava askel musiikki- ja media-alan messujen eteenpäin viemisessä olisi tuotantoryhmän kokoaminen ja tapaaminen Jelmu Ry:n ja Pohjola-Nordenin välillä, jotta voitaisiin yhdessä kartoittaa kummankin sidosryhmän toiveet ja tavoitteet.

5.3 Nordic Glory Ry: Arktisen Upeeta

Nordic Glory ry:n eli käytännössä Arktisen Upeeta - pohjoismaisen elokuvan festivaalin kanssa yhteistyötä on ollut jo parina aikaisempaa vuonna. Yhteistyö on ollut lähinnä varainvaihtoa eikä itsessään kovin innovatiivista tai molempien tarpeita palvelevaa. Muutamana aikaisempaa vuonna Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri on suoraan antanut taloudellista tukea festivaalille lahjoittamalla osan elokuvakilpailun pääpalkintosummasta. Vastalahjana Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri on saanut ilmaislippuja jäsenistölleen tiettyihin pohjoismaisiin näytöksiin. Palkintovaroja on myös lahjoitettu julisteessa ja nettisivuilla näkyvää logoa vastaan. (Kalliomäki 2012.)

Kyseessä on ollut perinteinen sponsoriyhteistyö eikä niinkään sidosryhmätyöskentely, jossa kumppanuudella olisi jotain suurempaa merkitystä tai mittavia tuloksia. Kuitenkin nämä kaksi toimijaa pyrkivät suureksi osaksi kohti samoja tavoitteita; pohjoismaisen kulttuurin esittelyä ja nuoremman ja tavallisuudesta poikkeavan kohderyhmän tavoittelua omiin ympyröihinsä.

Pohjoismainen klubi

Tänä vuonna tilanne on toisin ja käynnistimme sidosryhmätyöskentelyn pilottihankkeen, jonka on tarkoitus toteutua festivaalin yhteydessä, helmikuussa 2013. Koska kummankin yhdistysten oma henkilökunta pyörii pienillä resursseilla, on syytä alkaa hyödyntää työryhmä-ajattelua ja koota kutakin kyseessä olevaa projektia varten työryhmä, joka ottaa vastuun kyseisen hankkeen toteutuksesta. Tässä pilottihankkeessa Keski-Suomen piirin edustajana toimii allekirjoittanut ja toinen edustaja ryhmässä on kulttuurituotannon opiskelija Ville Mattila Arktisen Upeen puolelta. Mattilan kanssa käydyt neuvottelut ovat osana klubitapahtuman sidosryhmämallia.

Tapahtuman yhteyteen on ensi vuodeksi suunnitteilla nuorten voimin koottavaa klubiohjelmää, joka kokoaa pohjoismaisia lautailuelokuvia Suomesta ja Ruotsista. Lisäksi klubilla esiintyy jyvaskyläläinen, nuorista ammattimuusikoista koostuva yhtye Sici & Boogie Brothers. Suurimpana mentorina ja yhteistyökumppanina tapahtuman tuottajilla ja Arktisen Upeeta -festivaalilla on Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri ry ja Jyväskylässä sijaitseva Pohjoismainen tiedotustoimisto.

Klubi järjestetään baariympäristössä, jossa alkuillasta esitetään yksi lautailuelokuva kustakin yhteistyömaasta. Elokuvien jälkeen siirrytään live-musiikkiin, jonka jälkeen ilta jatkuu vapaamuotoisesti. Myös mahdollisille tekijävieraille varataan aikaa oman puheenvuoron pitämiseen. Tapahtumassa ovat esillä myös tapahtuman mahdollistaneet sponsori- tai rahoitustahot. Tapahtuman mahdollinen ylijäämä menee suorana festivaalin ja nuoren tekijäjoukon tukemiseen.

Musiikkia ja mediataidetta ennakkoluulottomasti yhdistelevä tapahtuma antaa uskotavuutta ja itseluottamusta pääkaupunkiseudun ulkopuolelta estradille tuleville nuorille tekijöille ja antaa heille mahdollisuuden verkostoitumiseen, joka voi parhaimmillaan luoda jotain ennenkuulumatonta julkaistavaksi tapahtuman jälkimainingeissa. Lisäksi tapahtuman periaatteena on maksaa korvaus tekijöille, koska usein nuoria ja etenkin kulttuurialan toimijoita on tapana hyödyntää hyvä veli- periaatteella. Tässä tapauksessa haluamme, että kaikki saavat asianmukaisen korvauksen tekemästään, arvokkaasta työstä.

Keski-Suomen alueella on kritisoitu elokuva- ja mediataiteen osalta vähäistä alueellista tuotantoa, heikkoa verkostoitumista ja keskisuomalaisen mediataiteen hidasta tai jopa olematonta kansainvälistä ulottuvuutta, joka johtuu suurimmaksi osaksi alan koulutuksen puutteesta tällä alueella. On kuitenkin kokonaan unohdettu, kuinka aktiivinen joukko korkeatasoista, miltei nollabudjetilla tuotettua leffamateriaalia laskupii-reistä tuotetaan. Lisäksi tapahtumassa esiintyvä bändi on tuottanut omia musiikkivideoitaan paikallisen osaamisen voimin. Tämän "heimon" yhteyteen mielletään usein myös tietynlainen musiikki, tanssi ja pukeutuminen. Yhteishenki on vahvaa. Tämän kaltaiset tapahtumat antavat matalan kynnyksen tilaisuuden pääkaupunkiseudun ulkopuolisille nuorille viedä omaa asiaansa eteenpäin ja saada tuotoksilleen kansanvälistäkin näkyvyyttä.

Keski-Suomi mielletään myös pohjoismaisessa yhteistyössä ja pohjoismaisten kielten näkökulmasta hiukan hiljaisena alueena, johtuen luonnollisista, maantieteellisistä syistä. Tällä hetkellä Pohjoismaat ovat kuitenkin myös muodikkaassa asemassa ja kiinnostus pohjoismaista musiikkia, muotoilua ja elokuvataidetta kohtaa on suuri. Jyväskylässä toimii arvostettu kielen laitos ja kaupungissamme järjestetään pohjoismaisten kielten korkeakoulutusta.

Olisi siis asianmukaista tuoda nuorten oman kiinnostuksen puitteissa pohjoismaista, juurikin tuoretta ja alussa olevaa yhteistyötä ja taiteen yhteistuotantoa esille vapaa-muotoisessa ympäristössä, asettamatta rajoja taideyhdistelmille. Tapahtumasta olisi tarkoitus vaihtelevassa muodossaan luoda jatkuva perinne. Pohjoismaisuus voi monelle kuulostaa vanhanaikaiselta ja sen tyrkyttäminen ”valistavassa” muodossa ei tuo tuloksia. Siksi klubimme paketoi pohjoismaisuuden viihteelliseen muotoon, jossa tulokset ovat kuitenkin näkyviä ja konkreettisia. Ennen kaikkea on tarkoitus hakea uusia ystäviä, yhteistyöideoita, päästä käyttämään kielitaitoa ja pitää hauska ilta.

Pohjola-Norden tulee näkymään tapahtumassa eniten visuaalisesti; tapahtuman julisteissa, nettisivuilla ja mainoksena lumilautaelokuvien välissä. Koska muut perinteisemmät sponsorit ovat oletettavasti urheilu- ja talviharrastekentästä, on hienoa että Pohjola-Norden saa näkyä yhtenä nuorten tapahtuman tukijana heidän joukossaan. Samalla yhdistys erotetaan uuteen ympäristöön tavanomaisista elinkeinoelämän ja politiikan ympyröistään. Esillä olo tapahtumassa antaa kuvaa siitä, että järjestö tunnistaa ajan kuvansa ja sen, mikä on tällä hetkellä kysyttyä nuorten tapahtumakentällä.

Koska klubi on baariympäristössä, ei se sinänsä toimi suorana jäsenrekrytointitapahtumana, koska suoraa keskustelua yleisön kanssa on vaikea toteuttaa. On myös osattava edetä varoen. Uusien ja nuorten jäsenten houkuttelussa on luvattava heille tietynlaista toimintaa ja siinä tapauksessa lupaukset on pystyttävä myös toteuttamaan. Tässä vaiheessa esimerkiksi kyseisen tapahtuman tapainen klubitoiminta on järjestölle melko harvinaista toimintaa ja pilottiprojekti ei vielä takaa minkäänlaista jatkuvuutta tämänkaltaisille tapahtumille. Jos nuoret saavat vääränlaisen kuvan järjestön arkitoiminnasta ja liittyvät ilman, että lopulta saava toiveitaan vastaavia aktiviteet-

teja, on lupaus rikottu ja imagon uudelleen suuntaaminen vesittänyt itsensä. Enemmänkin tällä klubilla saadaan ponnautettua järjestön nimi esiin jossain sellaisessa kontekstissa, mihin ei ole aiemmin totuttu. Voitaisiinko tätä sitten kutsua jonkinlaiseksi imagotyöksi?

Pohjoismainen elokuvakilpailu

Toteutin sidosryhmähaastattelun Nordic Glory ry:n toiminnanjohtajalle Petteri Kalliomäelle, joka oli vakuuttunut tämän vuoden yhteistyöhankkeista; lumilautaklubista ja yhdessä toteutettavasta elokuvakilpailusta. Ideoimme kevättalvella Kalliomäen, Arktisen Upeen tuottajan Miia Huttusen, sekä Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin toiminnanjohtajan Maija Keskisen kanssa klubin lisäksi toista yhteistyömuotoa pohjoismaisella teemalla. Lopullisena päätöksenä festivaali palasi alkujuurilleen 1990-luvulle, jolloin feministisessä hengessä elokuvakilpailu oli avoinna vain pohjoismaisille naisohjaajille. Tänä vuonna päätettiin tehdä samoin. Feministinen näkökulma aiheutti keskustelua ja pohdintaa vanhanaikaisuudesta, joten mainontaa päätettiin tehdä historiallisessa paluu juurille – hengessä korostamatta naisten ja miesten erotte-
lua eri sarjoihin. (Arktisen Upeeta 2012.)

Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piiri lahjoitti varat pääpalkintoon ja saa siksi tuotteistaa jaetun palkinnon nimen itselleen sopivaksi ja toimia palkinnon jakajana itse tilaisuudessa. Lisäksi pohjoismaisen elokuvan kilpailuun on Pohjola-Nordenilla valtuus määrätä yksi valitsemansa pohjoismainen naistuomari. Tuomari tuo kisaan pohjoismaista näkökulmaa, eikä niinkään esiinny elokuva-alan ammattilaisena. Pohjola-Nordenin omalla tuomarilla on taitoa normaalin katsojan silmin arvioida katsomiskokemuksia ja ehkäpä myös tuntemusta luoda eroja eri pohjoismaita edustavien elokuvien välille. Kilpailusarjaa mainostetaan yhteistyöprojektina ja siksi myös tiedotusvastuu jaettiin. Festivaali otti hoitaakseen elokuvapiirit, kun Pohjola-Norden keskittyi pohjoismaisten kontaktien ja foorumeiden informoimiseen. Kilpailuun on yhteisen tiedotusjakson päätteeksi osallistunut n.130 elokuvaa, joista Suomen ulkopuolisia on n.40 kappaletta. (Huttunen 2012, Kalliomäki 2012.)

Nykyisen yhteistyösuunnitelman lisäksi Kalliomäki näkee potentiaalisena yhteiset ennakkotapahtumat reilusti ennen festivaalia, sekä poikkitaiteelliset, monia taidemu-

toja yhdistävät tempaukset. Tulevaisuudessa hän olisi halukas kokeilemaan myös taidenäyttelyn toteuttamista. Arktisen Upeeta toivoo yhteistyökuvioista apua uusien sidosryhmien ja asiakassegmenttien tavoittamiseen, apua kulujen jakamiseen, sekä yhteiskunnallista uskottavuutta ja painoarvoa tapahtumalle. Tätä vastaan tapahtuma kokee voivansa tarjota samoja tekijöitä ja lisäksi tiedotuksen onnistuessa kansallista ja paikoin myös kansainvälistä näkyvyyttä Pohjola-Nordenille. Tärkeintä olisi kuitenkin aktivoita uutta yleisöä.

Elokuvafestivaali-yhteistyön kautta Pohjola-Norden saa sananvaltaa paikallisessa kulttuurikentässä ja esilläoloa kyseisen festivaalin kautta elokuvapiireissä, sekä keskisuomalaisten opiskelijoiden keskuudessa, heidän ollessa tapahtuman suurin kohdeyleisö. Epäilemättä myös elokuvantekijöille on tapahtuman yhteydessä mahdollista tiedottaa Pohjola-Nordenin tarjoamista mahdollisuuksista esimerkiksi taiteen liikkuvuuden ja rahoituksen hakemisen suhteen. Tämä yhteistyö on parhaimmillaan käytännönläheistä ja modernia taiteen tuottamista, kuitenkin mitä vahvimmin omassa pohjoismaisessa kontekstissaan Keski-Suomen alueella.

6 YHTEENVETO

Opinnäytetyöni tavoitteet toteutuivat mielestäni hyvin. Tutkimuskysymys on konkreettinen; miten sidosryhmätoimintaa on kehitettävä, jotta Pohjola-Nordenin tunnettuutta ja vetovoimaa saadaan lisättyä? Tavoitteena toimenpiteiden lopuksi on saada toimintaan mukaan myös nuoria ja nuoria aikuisia ja kauttaaltaan monipuolistaa toimintaa. Pohjustuksena aiheelle työ selventää pohjoismaisen yhteistyön, kuten myös yhdistys- ja kansalaisyhteiskunnan toimintakulttuurin ja rakenteiden muutoksia. Lisäksi käyn läpi Pohjola-Nordenin toimintaa Keski-Suomessa. Toiminnan ongelmista käsitelen yhdistyksen visuaalista ilmettä ja toimintakulttuurin mahdollisia muutoksia. Työn loppuosassa kerrotaan enemmän tutkimuksen osa-alueiden kehittämisestä, tutkimuksen tuloksista ja analysoimisesta ja lopuksi esitellään sidosryhmätoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia Arktisen Upeeta-festivaalin ja Jelmury:n kanssa yhteistyössä.

Opinnäytetyö osoitti selkeitä kehityskohtia, tarpeita, väsymystä ja innokkuutta. Vaikka kaksikielisyys ja pohjoismainen kulttuuri eivät ole Keski-Suomen alueen vahvoja puolia tai kovinkaan aktiivisesti esillä jokapäiväisessä elämässä, on niille yllättävän kova kysyntä ja haastattelut osoittivat, että kaikkea käyttökelpoista ei ole vielä keksitty, vaan hyviä ideoita tulee koko ajan lisää ja lisää. Vain tekijät ja resurssit puuttuvat ja asioita hidastaa kangistunut toimintakulttuuri. Myös kilpailuajattelusta olisi päästävä kohti yhteistyöajattelua. Pohjoismaisuudella itsellään on hyvä brändi.

Koska Pohjola-Norden on suuri ja perinteikäs järjestö, ei yksi tai kaksi ihmistä voi hetkessä sen toimintaperiaatteita muuttaa. Mielestäni paikallisjärjestöllä on kuitenkin aina oikeus toimia, niin kuin omalle alueelleen parhaaksi näkee ja jostain on muutos aina aloitettava. Toiminta on monipuolista ja hienoa jo nykyisellään, eikä nykyiselle jäsenistölle tarjottua laadukasta ohjelmaa ole tarpeellista lähteä muuttamaan. Kysyntä ja osallistujaprosentti ovat korkeita ja tarjontaan ollaan oltu tyytyväisiä. Nuorten saamiseksi mukaan, on myös toiminnan oltava heidän itsensä ideoimaa, jolloin sidosryhmätoiminta ja tapahtumien ulkoistaminen nuorten ryhmille astuu kuvaan.

Oleellista työssäni oli luoda realistisia tavoitteita ja kertoa, miten ne saavutetaan. Pyrin kuuntelemaan ihmisiä, yhdistämään voimavaroja ja tutkimaan inhimillisellä tavalla. Jos saisin selville hiukan mielenmaisemia, voisin kokea tekeväni jotain aiheellista. Teoriaosuudella opetin myös itseäni, piti oppia ymmärtämään esimerkiksi kansalais-toiminnan historiaa ja sen muutoksia kehdatakseen itse ottaa osaa sen ohjailuun. Keski-Suomessa on tekemisen meininki, merkittävä kysymys on kuinka voimat keskitetään, osajat saadaan yhteen ja kunnia jaetaan. Pohjoismaiset toimijat tuskin tulevat astumaan toistensa varpaille näillä leveyspiireillä.

Vaikka työni kohdistui kehittämispuna tiettyyn järjestöön ja sen paikallisyhdistykseen, on aiheellinen viitekehys laaja, minkä takia keinoja on mahdollista monistaa käyttöön myös muita teemoja varten. Lisäksi työn teoriaosuudessa on yleistä yhdistystoiminnan historiaa ja muutostekijöitä, jotka koskettavat minkä tahansa yhdistyksen arkipäivää. Pohjoismaisuus- teema ei toistune kulttuurialan opinnäytetöissä tiuhaan ja usein pohjoismaisuudesta puhuttaessa keskitytään enemmän sen poliittisiin näkökantoihin. Kulttuurisen näkökannan tarkastelu on mielestäni perusteltu aihe ja toivottu viitekehys ammattialalle.

LÄHTEET

Aalto, Tuija & Uusisaari, Marylka Yoe 2010. Brändää itsesi verkossa. Helsinki: BTJ Finland

Arktisen Upeeta 2012. Historiaa. Viitattu 28.9.2012.

http://www.arktisenupeeta.net/?page_id=4465

Harju, Aaro 2004. Järjestön kehittäminen. Kokemäki: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi.

Heikkala, Juha 2001. Järjestön strategia. Tampere: Cityoffset Oy.

Huttunen, Mari 2011 ja Huttunen, Miia 2011. ”Onko se enää edes hengissä..?” Selvitys Iiris Film Festivaalin tulevaisuudesta. Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Jelmu ry 2009. Midnordic Extreme 2009. Viitattu 3.10.2012.

<http://www.jelmu.net/midnordic/index.php?id=1>

Jelmu ry 2011. Jelmu ry – toiminta. Viitattu 3.10.2012.

<http://www.jelmu.net/jelmu-ry>

Kujala Johanna, Kuvaja Sari 2002. Välittävä johtaminen: Sidosryhmät eettisen liiketoiminnan kirittäjinä. Jyväskylä: Talentum Media Oy.

Mittnorden 2009. Midnordic Extremessä jaettiin Keskipohjolan kulttuuripalkinnot Jelmulle ja Toinen vaihtoehto-julkaisulle. Viitattu 3.10.2012.

http://www.mittnorden.net/suomeksi/ajankohtaista/nyheterfin/midnordicextremessa/jaettiinkeskipohjolan_kulttuuripalkinnot_jelmulle_ja_toinen_vaihtoehto_julkaisulle.5.6203f2df11ee6b81632800024386.html

Patentti - ja rekisterihallitus 2012. Yhdistysrekisteri. Viitattu 23.9.2012.

<http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>.

Pohjola-Norden 2012. Norden-yhdistysten toimintaa jo 90 vuotta. Viitattu 25.9.2012.

http://www.pohjola-norden.fi/fi/pohjoismainen_yhteistyao/norden-yhdistykset/norden-yhdistysten_historiaa/?id=131

Vainio, Sami 2012. Pohjolan paluu. Keskisuomalainen 9/9/2012, 14.

Yhdistystieto 2011. Yhdistys – mikä se on? Viitattu 23.9.2012.

http://www.yhdistystieto.fi/yhdistystoiminta/mika_on_yhdistys.

Sähköpostilähteet

Kalliomäki, Petteri 2012. Sidosryhmähaastattelu. 26.9.2012. Vastaanottaja Veera Tuhkala.

Lahtinen, Jenna 2012. Sidosryhmähaastattelu. 1.10.2012. Vastaanottaja Veera Tuhkala.

Suulliset lähteet

Huttunen, Miia 2012. Neuvottelu. 22.10.2012.

Keskinen, Maija 2012. Konsultaatio. 8.11.2012.

Kuula, Maria 2012. Haastattelu. 24.9.2012.

Mattila, Ville 2012. Neuvottelut. 29.8.2012, 19.9.2012 ja 29.10.2012.

LIITTEET

Liite 1. Maria Kuulan haastattelukysymykset

1. Miksi hakeuduit alun perin pohjoismaiseen toimintaan (Jopno)?
2. Millaiseksi koet oman pohjoismaisen identiteettisi, vai onko sellaista?
3. Onko pohjoismainen yhteenkuuluvuus mielestäsi ns. vanhentunut tai kii-
vunut kokoon esimerkiksi EU:n myötä? Tuleeko sinulle mieleen muita
syytä esimerkiksi Pohjola-Nordenin jäsenistön vanhenemiseen ja suppe-
nemiseen?
4. Mitkä ovat mielestäsi Jopnon toiminnan suurimmat ongelmat? Miksi jä-
seniä on niin vähän mukana toiminnassa?
5. Mikä olisi Jopnon toiminnan ihannetilanne?
6. Mitä sidosryhmiä tai yhteistyökumppaneita itse toivoisit mukaan toimin-
taan?
7. Onko sinulla mielessä jotain uusia ”liikeideoita” pohjoismaisen toiminnan
kehittämiseksi Jyväskylässä/ Keski-Suomessa?

Liite 2. Sidosryhmäkysely

Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö ja paikallinen sidosryhmätyöskentely

Olen Veera, toivottavasti jouluksi valmistuva kulttuurituotannon opiskelija ja olen opinnoissani suuntautunut Pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön, viestintään ja tiedotukseen. Olen kirjoittamassa opinnäytetyötäni, jonka tarkoituksena on kar-
toittaa pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön tarvetta ja uusia yhteistyömalleja ja sidosryhmäkuviota Keski-Suomen seudulla, jossa esimerkiksi ruotsinkielisyys ei ole paljoakaan esillä.

Opinnäytetyötä varten selvitän kysyntää pohjoismaista taidetta esitteleville ta-
pahtumille ja haastattelen potentiaalisia sidosryhmiä heidän yhteistyöhalukkuu-
destaan tulevaisuudessa. Kiitos, kun jaksat nähdä vaivaa! Voit esimerkiksi tal-
lenta tämän tiedoston koneellesi, vastata tiedostoon jokaisen kysymyksen alle
ja lähettää sen vastausten kera minulle, mieluummin maanantaihin 24.9 menses-
sä, jos millään mahdollista. Kysymyksiin, joissa on valittava useita vaihtoehtoja,
voit merkata vastauksesi esimerkiksi lihavoimalla tai alleviivaamalla.

1. Mitkä ovat mielikuvasi Pohjola-Nordenista / Pohjoismaisesta tiedotustoimistosta? Mitä kuvittelet Pohjola-Nordenin Keski-Suomen piirin tekevän käytännössä?
2. Onko yhdistyksenne/yrityksenne koskaan tehnyt minkäänlaista yhteistyötä Pohjola-Nordenin tai Pohjoismaisen tiedotustoimiston kanssa?
3. Jos on, millaista?
4. Teemoiltaan Pohjola-Norden keskittyy luonnollisesti pohjoismaisten yhteistyökuvioiden luomiseen, pohjoismaisten kansalaisten ja taiteilijoiden liikkuvuuteen ja kontaktien luomiseen ja tapahtumista tiedottamiseen.

Luuletko, että yhdistyksenne voisi harkita jonkinlaista yhteistyötä esimerkiksi tapahtumatuotannon saralla siten, että hyöty ja apu olisivat molempuolisia?

5. Mitkä seuraavista voisivat mielestänne olla sopivia yhteistyömuotoja:

- pohjoismaisen musiikin keikka / konsertti
- keskustelutilaisuus
- yritysilta
- taidenäyttely
- poikkitaiteellinen tapahtuma
- muotoilutapahtuma
- tanssitapahtuma
- koulutus
- jotain muuta, mitä _____?

6. Mitä toivoisitte saavanne Pohjola-Nordenilta / Pohjoismaiselta tiedotustoimistolta?

- apua rahoituksen ja kulujen jakamiseen tai neuvoja rahoituksen hakemiseen
- tiloja
- kontakteja taiteilijoihin tai asiantuntijoihin
- markkinointi- ja mainontayhteistyötä
- yhteiskunnallista uskottavuutta tapahtumalle
- kansainvälistä näkyvyyttä

- apua vierailijoiden matkojen tai kestittämisen hoitamisessa
- apua imagon ja brändin rakentamiseen
- oman toiminnan monipuolistamista
- apua uusien sidosryhmien tai asiakassegmenttien tavoittamiseen
- jotain muuta, mitä?
- ei mitään edellisistä

7. Mitä yhdistyksenne/yrityksenne voisi tarjota yhteistyölle?

- apua rahoituksen ja kulujen jakamiseen tai neuvoja rahoituksen hakemiseen
- tiloja
- kontakteja taiteilijoihin tai asiantuntijoihin
- markkinointi- ja mainontayhteistyötä
- yhteiskunnallista uskottavuutta tapahtumalle
- kansainvälistä näkyvyyttä
- apua vierailijoiden matkojen tai kestittämisen hoitamisessa
- apua imagon ja brändin rakentamiseen
- oman toiminnan monipuolistamista
- apua uusien sidosryhmien tai asiakassegmenttien tavoittamiseen
- jotain muuta, mitä?
- ei mitään edellisistä

8. Kerro vapaamuotoisesti, minkälainen tapahtuma sopisi parhaiten omiin tarpeisiinne:

9. Missä vaiheessa vuotta tapahtuma tai vastaava olisi paras toteuttaa?

10. Voit kirjoittaa tähän muita vapaita ajatuksia tai ehdotuksia. Jos ette ole kiinnostunut minkäänlaisesta yhteistyöstä tai jokin mahdollisessa yhteistyössä pelottaa tai arveluttaa, voit kertoa niitäkin ajatuksia tähän:

Kiitos!